

5.4 Paragraaf Financiering

Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido 2001, gewijzigd per 1 januari 2009) stelt regels voor het financieringsgedrag van decentrale overheden. Het gaat om regels voor het beheersen van financiële risico's zowel op aangetrokken als op uitgezette geldleningen en ook voor het beheer van de geldmiddelen ('treasury').

Interne en externe ontwikkelingen

Voor het onderdeel financiering zijn drie elementen van wezenlijk belang:

1. de ontwikkelingen van de rente;
2. de voortgang van het investeringsprogramma;
3. de opbrengsten van de grondexploitaties.

Renteontwikkelingen

In het jaar 2013 was de rente van het korte geld (geldleningen met een looptijd van minder dan een jaar) gemiddeld 0,5 %. De rente voor het lange geld (geldleningen met een looptijd van langer dan een jaar) lag gemiddeld op 3,0%.

Op dit moment (maart 2014) ligt de rente voor het lange geld tussen de 2.88% en 3.14%. De genoemde percentages zijn afhankelijk van de looptijd van de aan te trekken leningen. In 2013 zijn geen langlopende leningen aangetrokken.

Renterisicobeheer

De treasury-functie dient uitsluitend de publieke taak en het beheer moet verstandig en bedachtzaam worden uitgevoerd. In de wet Fido zijn normen opgenomen om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. Er wordt onderscheid gemaakt in:

- de kasgeldlimiet voor leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar (de korte leningen)
- de renterisiconorm voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar (de lange leningen).

De normen zijn als volgt:

Kasgeldlimiet *het niveau van de aangetrokken korte leningen gelimiteerd tot 8,5% van de omvang van de jaarbegroting per 1 januari*

In 2013 bedroeg de kasgeldlimiet € 2,4 miljoen, gebaseerd op een jaarbegroting van € 28,5 miljoen. In het jaar 2013 is in het eerste en tweede kwartaal, de kasgeldlimiet overschreden. Dit is binnen de wet Fido toegestaan

Renterisiconorm *jaarlijks mag tot een totaalbedrag van maximaal 20% van het begrotingstotaal (= € 5,7 miljoen) op de lange leningen worden afgelost. Hiermee beoogt de wetgever een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.*

In 2013 is circa 10% van de vaste schuld afgelost. Dat is ruim binnen de norm van 20% (10 procent = € 2.75 miljoen)

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 22 MEI 2014

Aantrekken langlopende leningen

In totaal heeft de gemeente De Marne per 31 december 2013 voor ruim € 26,4 miljoen langlopende geldleningen aangetrokken, de meeste bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) (€ 24 miljoen).

Op grond van de cijfers van de begroting 2013 zou aan het einde van dat jaar € 3 miljoen lang geld benodigd zijn. Door de ontvangsten van de Krimpelden van de Provincie, zo'n € 3,2 miljoen, wordt het tijdstip van aantrekken van deze lening opgeschort.

Toelichting kasgeldlimiet

Aan het eind van ieder kwartaal wordt aan de provincie (als toezichthouder op de gemeentefinanciën) een overzicht verstrekt van het gemiddelde niveau van de aangetrokken korte leningen.

In 2013 is de kasgeldlimiet kortstondig overschreden (zie tabel). De kortstondige overschrijding was geen aanleiding om kort geld om te zetten naar een langlopende lening omdat bekend was dat op een later tijdstip in het jaar een aantal aanzienlijke liquiditeiten werd verwacht waaronder een teruggave uit het BTW compensatiefonds ter grootte van € 2,2 miljoen (per 1 juli 2013).

	Overzicht kasgeldlimiet 2013 (bedragen in 1000 euro)	1e kw 2013	2e kw 2013	3e kw 2013	4e kw 2013
1	Vlottende (korte) schuld				
	opgenomen gelden < 1 jaar	2.300	3.000	0	0
	schuld rekening courant	1.982	1.751	1.069	1.388
	gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
	overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
	TOTAAL 1	4.282	4.751	1.069	1.388
2	Vlottende middelen				
	contante gelden in kas	0	0	0	0
	tegoeden in rekening-courant	610	435	497	30
	overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
	TOTAAL 2	610	435	497	30
1-2	Netto vlottende schuld (+)/overschot vlottende middelen (-)	3.672	4.316	572	1.358
3	Gemiddelde netto vlottende schuld (+) Gemiddelde overschot vlottende middelen (-)	3.672	4.316	572	1.358
	TOETS KASGELDLIMIET				
	Omvang begroting per 1-1-2013 (=grondslag)	28.500			
	Toegestane kasgeldlimiet				
	in procenten van de grondslag	8,5%			
	in bedrag (minimaal € 300.000,-)	2.423			
	Totaal netto vlottende schuld (3)	3.672	4.316	572	1.358
	Toegestane kasgeldlimiet	2.423	2.423	2.423	2.423
	Ruimte (+)/Overschrijding (-)	-1.250	-1.894	1.851	1.065

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d.

Overzicht aangetrokken en uitgezette geldleningen

Bestaande portefeuille opgenomen geldleningen (bedragen x €1.000)	Ultimo 2012	Aflossing 2013	Nieuw aangetrokken	Ultimo 2013
Leningenschuld bij banken	29.126	2.752	0	26.374
Verlofschuld ambtenaren	113	0	0	113
Totaal leningschuld	29.239	2.752	0	26.487
Waarborgsommen	0	0	0	0

Een deel van de opgenomen geldleningen is nodig ter financiering van uitgezette geldleningen aan derden. In de volgende tabel staat een overzicht van de aan derden verstrekte geldleningen gedurende het verslagjaar.

Overzicht verstrekte leningen aan derden (bedragen x € 1.000)	Ultimo 2012	Uitzetting 2013	Aflossing 2013	Afwaardering 2013	Ultimo 2013
Bouwstichting Wierden en Borgen	2.509	0	79	0	2.430
Leningen lokale stichtingen/verenigingen	63		7		56
Lening SVN	484		0		484
Lening personeel (hypotheek en fietsprive)	241	6	17		230
Hypotheek ivm grondverkoop	38		38		0
Af: voorziening ivm grondverkoop	-38			-38	0
Lening Essent (vh Edon en Cai)	74		5		69
Vordering op "Vordering Enexis"	1.275		475		800
Vordering op "Verkoop Vennootschap BV"	419		0		419
Af: voorziening vordering op "Vordering Vennootschap BV"	-419		0		-419
Totaal verstrekt	4.646	6	621	-38	4.069

Toelichting

1. Leningen lokale stichtingen/verenigingen. Op het restant van de leningen wordt regelmatig afgelost.
2. Lening SVN: dit betreft een zogenaamd revolverend fonds dat is ingesteld bij de verkoop van de aandelen Bouwfonds in 2000. Organisaties met maatschappelijk relevante doelen kunnen een verzoek indienen bij dit fonds voor een gunstige lening. SVN verstrekt die geldlening na goedkeuring van het college van B&W.
3. Op grond van wettelijke bepalingen mogen geen leningen verstrekt worden aan het personeel. Dit geldt voor leningen onder hypothecair verband (woningfinanciering). In het kader van het fiets prive project worden nog wel kortlopende financieringen verstrekt. Deze financiering vindt plaats ten behoeve van een aankoop van een fiets. De lening wordt afgelost in 3 jaren. De aflossing mag in fiscale zin in mindering worden gebracht op het loon van de medewerker waardoor elk jaar een fiscaal voordeel wordt genoten. In totaal is voor een bedrag van € 6.000 verstrekt aan leningen en voor € 7.000 afgelost op de leningen van het fiets privé project. Op de hypotheek wordt (contractueel) € 10.000 afgelost.

Deloitte
Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

4. In 2010 is een hypotheek verstrekt in verband met een grondverkoop uit de grondexploitatie, onder verband van een 2e hypothecaire inschrijving. De lening is in 2013 volledig afgelost. De voorziening is vrijgefallen.
5. “Vordering Enexis” heeft aangekondigd de lening die haar door de gemeente in 2009 is verstrekt versneld te gaan aflossen. In 2013 is € 475.000 afgelost.
6. De Vordering op “Verkoop Vennootschap BV” bestaat deels uit een lening die ‘achter de hand’ wordt gehouden voor het geval er nog nagekomen claims komen in verband met de verkoop van Essent aan RWE. Om een onverhoopt verlies als gevolg van claims op te kunnen vangen is de voorziening vordering op “Vordering op Verkoop Vennootschap BV” getroffen. Als er geen claims komen, valt de voorziening vrij.

5.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, inkoop, organisatie en huisvesting. De traditionele bedrijfsvoering was veelal intern gericht. In deze tijd worden echter aan gemeenten andere eisen gesteld waardoor de bedrijfsvoering meer extern gericht moet zijn. Zo verwacht de inwoner dat de gemeente rechtmatig handelt, dat de gelden doelmatig en doeltreffend besteed worden en dat de gemeente betrouwbaar, transparant en responsief is. Die eisen vragen een bepaalde cultuur, organisatiestructuur, niveau van automatisering en communicatie.

Personeel en organisatie

Organisatie en organisatieontwikkeling

In 2013 is de eerder ingezette organisatieontwikkeling verder opgepakt. Door de financiële situatie moet er worden bezuinigd en is aan het einde van 2013 besloten om een reorganisatie in te zetten. De omgeving vraagt een andere gemeente. Een gemeente die niet door middel van strakke beleidsregels bepaalt wat wel en niet mag, maar een gemeente die meedenkt en initiatieven vanuit de bevolking onderzoekt en ondersteunt. Dit vergt een andere manier van werken en een flexibele organisatie.

De helft van de bezuinigingen (k€ 786) moet worden gevonden in de personele kosten.

In de samenwerking BMW wordt op de samengevoegde afdelingen hard gewerkt om de samenwerking verder vorm te geven. De samenvoeging van taakvelden met Bedum en Winsum wordt niet verder uitgebouwd.

De Omgevings Dienst Groningen (ODG v.h. RUD) is met ingang van 1 november 2013 operationeel. De overgang van de medewerkers van onze gemeente is goed verlopen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim over het jaar 2013 was 4,79% en is in vergelijking met 2012 een daling van 1,06%.

Formatie en rechtspositie

Onze gemeente kent op 31 december 2012 een formatie van 89,1 formatie-eenheden (fte) en op 31 december 2013 was de formatie 84,3 fte (zie tabel). Dat betekent dat de formatie met 4,8 is verlaagd. Deze verlaging komt vooral voort uit de overgang van medewerkers van het taakveld Vergunning & Handhaving naar de OmgevingsDienst Groningen (ODG).

De rechtspositieregelingen van het gemeentelijk personeel zijn vastgelegd in de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling en Uitwerkingsovereenkomst (CAR/UWO) voor de sector gemeenten. Daarnaast is het lokaal beleid vastgelegd in gemeentelijke regelingen. Deze zijn in de samenwerking P&O geharmoniseerd voor de drie samenwerkende gemeenten Bedum, De Marne en Winsum.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

Organisatie-eenheid	Taakveld	formatie
		31-12-2013
Griffie		1,28
Directie	Gemeentesecretaris	1
	Communicatie	2,13
	Bestuursondersteuning	2,56
Bedrijfsvoering & Ondersteuning	Afdelingshoofd	1
	Financiën	5,77
	Ondernemingsraad	0,22
	Facilitaire dienstverlening	3,06
Publiekszaken en Welzijn	Afdelingshoofd	0,83
	Burgerzaken	2,98
	Welzijn, Zorg en Onderwijs	9,37
	KCC	1,56
	WOZ/Belastingen	2
Realisatie en Beheer	Afdelingshoofd	1
	Realisatie	10,35
	Beheer	16,87
Vrom	BRO	4,47
	V&H	2,21
Brandweer		2,17
Totaal		70,83
BMW	Personeel & Organisatie	3,12
BMW	Informatie & Automatisering	5
BMW	Sociale Zaken	5,39
Totaal BMW samenwerking		13,51
Totaal organisatie		84,34

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 24 mei 2014

Rechtmatigheid

In 2013 zijn rechtmatigheidscontroles uitgevoerd op de processen die in het werkplan Interne Controle 2013 zijn opgenomen. Door capaciteitsgebrek heeft de uitvoering pas in het derde kwartaal plaatsgevonden. In 2014 gaan we de rechtmatigheidscontroles eerder oppakken en afronden, zodat tijdig kan worden bijgestuurd als daartoe aanleiding is.

ICT – BMW

Voor de intergemeentelijke samenwerking op het gebied van automatisering en informatisering geldt dat er in 2013 op de volgende onderdelen stappen zijn gezet.

De 3 gemeenten zijn samen op een gezamenlijk netwerk gaan functioneren. In maart is Bedum aan de bestaande infrastructuur toegevoegd bij de reeds functionerende gemeenten De Marne en Bedum. Verder is er verder gewerkt om het applicatielandschap van de 3 gemeenten, daar waar mogelijk, up to date te brengen en verder eenduidig in te richten (denk hierbij aan LIAS, Gegevensmakelaar, Civision WIZ). De BMW gemeenten hebben samen opgetrokken (met gemeente Eemsmond) op het gebied van de ontwikkelingen in de zorgprocessen en hebben vervolgens een nieuwe Zorg applicatie (WIZ) voorbereid, dat in maart 2014 wordt ingevoerd.

In de gemeente Winsum is door BMW ICT geparticipeerd in de verbouwing van het KCC. Alle 3 gemeenten zijn gestart met de pilot Het Nieuwe Werken. Een testgroep van ongeveer 40 medewerkers heeft een thuiswerkoplossing getest en de bevindingen worden verwerkt in een voorstel dat kan leiden tot een volwaardige implementatie.

Verder zijn ontwikkelingen als implementatie Kennisbank, onderzoek Zaakgericht Werken en Start Route LV WOZ (Landelijke Voorziening Waardering Onroerende Zaken) in 2013 opgestart en zullen in 2014 tot resultaat leiden.

Op het gebied van Informatiemanagement/beveiliging is in 2013 gewerkt aan de DigiD assessment, die vanaf nu jaarlijks zal worden afgenomen. Tevens is een Informatiebeleidsplan in wording dat in 2014 wordt vastgesteld.

Er is in kaart gebracht wat de 3 gemeenten op I&A gebied de komende 2 jaar van plan zijn, waarvan er een projectenlijst is opgesteld. Dit overzicht geeft (in de juiste volgorde) aan waar de 3 gemeenten en BMW ICT aan gaan werken in 2014/2015.

Inkoop

Naast het realiseren van inkoopvoordelen en het uitvoeren van (EU) aanbestedingen heeft Bureau Inkoop zich in 2013 bezig gehouden met het invullen van haar strategische rol. Een maximaal inkoopresultaat wordt immers behaald door het erkennen van het belang van de inkoopfunctie en het professioneler inrichten van het inkoopproces. Middels het hanteren van ethische spelregels ten opzichte van opdrachtnemers en het in concurrentie plaatsen van overheidsopdrachten (meerdere offertes, aanbestedingen en andere vormen van marktwerking) worden de laagste kosten gerealiseerd.

INKOOP 2.0

Bureau Inkoop was tot 2013 volgens het "Gecoördineerde Inkoop" model georganiseerd. In de praktijk komt het er op neer dat voornamelijk de vakinhoudelijke kennis met betrekking tot inkoop op een centrale plaats in de organisatie geborgd is en dat vak afdelingen zelf verantwoordelijk zijn voor (een groot deel) van hun inkopen en aanbestedingen. Met voornoemde structuur en manier van werken wordt de impact met betrekking tot inkoop te weinig ingezien en veel financiële en operationele kansen onbenut gelaten. Dit leidt tot onduidelijk contractbeheer, gebrek aan overzicht en structuur en bovendien loopt de organisatie juridische risico's. Om kansen te benutten, financiële voordelen te realiseren, vak afdelingen te ondersteunen en risico's te verkleinen verdient het de voorkeur om de inkoopafdeling een centrale rol toe te bedelen binnen de gemeentelijke organisatie.

In de aanloop van dit proces heeft Bureau Inkoop in samenspraak met vak afdelingen een programma ontwikkeld om het proces van Decentraal, - naar Centraal inkopen te starten. Het project kreeg de naam "Inkoop 2.0". Na een voorbereidingsperiode is in december 2013 gestart met de implementatie van het programma "Inkoop 2.0".

Deloitte
Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 18 MEI 2014

INKOOPBELEID 2013

Om een professionele, centrale inkooporganisatie te realiseren is actueel inkoopbeleid nodig. Het huidige inkoopbeleid is in 2008 vastgesteld en is door de ambities van gemeente De Marne en door aangepaste en nieuwe wet- en regelgeving verouderd. Het Uitvoeringskader Inkoop 2013 sluit aan bij Aanbestedingswet 2012 en bij de ambitie van gemeente De Marne om de lokale en regionale werkgelegenheid te stimuleren, het streven naar maximale duurzaamheid en de toepassing van het Uitvoeringskader Social Return. Het Inkoopbeleid 2013 is in oktober 2013 door het College vastgesteld.

Juridische aspecten

Het inkoopbeleid sluit aan bij de actuele wetgeving, in het bijzonder de Aanbestedingswet 2012, het Aanbestedingsbesluit, Gids Proportionaliteit en het Aanbestedingsreglement Werken 2012.

Veranderingen ten opzichte van de aanbestedingswet van 2009 zijn:

- De Aanbestedingswet is van toepassing voor alle overheidsopdrachten, ook voor opdrachten onder de zogenaamde drempel voor Europees Aanbesteden.
- Per overheidsopdracht moet worden afgewogen welke procedure geschikt is en welke proportionele criteria gebruikt mogen worden. Deze regels zijn ingesteld om te voorkomen dat de administratieve lasten te zwaar worden voor Midden, -en Klein bedrijven (MKB).
- Tenslotte moet een aanbestedende dienst zorgen voor het leveren van zo veel mogelijk maatschappelijke waarde bij het aangaan van een overeenkomst.

Onderstaand een overzicht van inkoopprojecten die in 2013 werden afgerond of in behandeling zijn genomen:

Taakveld	Omschrijving Project	BMW JA/NEE	Wijze van Aanbesteding
B&O/Financiën/FD	Multifunctionie reproductieapparatuur	JA	Europees openbaar
B&O/Financiën/FD	Kantoorartikelen (excl.papier)	JA	Onderhands
B&O/Financiën/FD	Drukwerk	NEE	Onderhands
B&O/Financiën/FD	Post	NEE	Onderhands
B&O/Financiën/FD	Inzameling oud,-en vertrouwelijk papier	NEE	Onderhands
B&O/Financiën/FD	Zaakgericht werken	BMW	Europees
B&O/Financiën/FD	Regiopost via SW bedrijf	NEE	onderhands
R&B/Infra	Berm&Slootbeheer	NEE	Nationaal Openbaar
R&B/Infra	Levering Gas/Electriciteit	Regionaal	Europees
R&B/Infra	Inzameling Incontinentiemateriaal	NEE	Onderhands
R&B/Infra	Openbare Verlichting	Regionaal	Europees
R&B	Bouw Gymzaal Wehe-denHoorn	NEE	onderhands
R&B	Grondwatermeetsysteem	BMWE	onderhands
R&B/VROM/ProLoog	Inhuur diverse Projectleiders ProLoog	NEE	Onderhands
R&B/VROM/ProLoog	Kadeverlenging Lauwersoog	NEE	Nationaal
R&B/VROM/ProLoog	Inrichting Northshrimplacatie (HIP)	NEE	onderhands
R&B/VROM/ProLoog	Wandel,- en fietsroute Lauwersom	NEE	Nationaal
Welzijn	Huishoudelijke hulp	BMWE-DAL	onderhands
Welzijn	WMO Hulpmiddelen	BMWE-DAL	Europees

INKOOPSAMENWERKING

Op het gebied van Welzijn, Infrastructuur, ICT en Facilitaire zaken zijn in 2013 meerdere aanbestedingsprocedures gezamenlijk met gemeenten Bedum, Winsum, Delfzijl, Eemsumond, Appingedam en Loppersum afgerond. Naast de (integrale) financiële voordelen die samen inkopen oplevert, zijn de volgende voordelen behaald:

- verlaging van de inkoopkosten;
- gebruik maken van elkaars materiekennis;
- verbetering van het inkoopproces door inbreng van vakkennis van professionele inkopers (het creëren van een kenniscentrum).

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

5.6 Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf worden de belangen in gemeenschappelijke regelingen en privaatrechtelijke instellingen (stichtingen, vennootschappen) aangegeven. Het gaat hierbij om partijen die beleid uitvoeren voor de gemeente of waarin de gemeente aandelen of andere belangen heeft.

Bij verbonden partijen wordt vooral gedacht aan gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen in privaatrechtelijke rechtspersonen als vennootschappen – NV's, zoals Essent en het Waterbedrijf Groningen, BV's, zoals de Exploitiemaatschappij Haven Lauwersoog (EHL) – verenigingen (VNG) en stichtingen (Welstands- en monumentenzorg). Er zijn echter tal van tussenvormen die ook als "verbonden partij" kunnen worden beschouwd. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt op zich geen opgave van die "tussenvormen", maar vanwege de financiële of bestuurlijke belangen die er kunnen zijn, zijn deze "tussenvormen" wel in de tabel opgenomen. Dat biedt een volledig zicht op de diverse vormen van samenwerking.

Visie en beleid.

De visie op verbonden partijen is niet beschreven en er is ook geen vastgesteld beleid voor de keuze tot het aangaan van een bepaalde vorm van samenwerking. Zoals uit het navolgende blijkt hangt de keuze vaak af van de aard van het belang.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regelingen worden aangegaan ter vervulling van publieke taken waarvoor de schaal van de individuele gemeente te klein is. Gemeenschappelijke regelingen kunnen worden opgelegd (door de wetgever) of uit oogpunt van doelmatigheid of deskundigheid op eigen initiatief worden aangegaan. Door vertegenwoordiging in de besturen (Algemeen Bestuur en/of Dagelijks Bestuur) is invloed mogelijk en is de eigen verantwoordelijkheid gewaarborgd.

Deelnemingen

Onze gemeente is aandeelhouder van enkele vennootschappen. Het gaat daarbij in de praktijk om vennootschappen die uit overheidslichamen zijn ontstaan (voornamelijk nutsbedrijven). De bestuurlijke invloed van onze gemeente in die vennootschappen is in de praktijk gering. De vennootschappen zijn vooral van belang vanwege de jaarlijkse dividenduitkering.

Stichtingen en verenigingen

Waar het vormen van een (privaatrechtelijke) stichting of vereniging geschikter is voor het behartigen van een taak, wordt voor deze vorm gekozen. Daarbij moet wel worden gemotiveerd waarom deze vorm geschikter is dan het aangaan van een publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling.

Publiek-private samenwerkingsconstructies

In sommige gevallen werken gemeenten samen met private ondernemingen in een publiek-private samenwerking. Veelal gebeurt dit voor (ingewikkelde) grondprojecten waarbij overheid en particuliere partijen samen participeren in een combinatie met vennootschappen, vaak vormgegeven in een zogenaamde BV-CV constructie. Onze gemeente neemt op dit moment niet deel in een dergelijke constructie.

Samenwerking in BMW-verband

De samenwerking in BMW-verband (Bedum, De Marne en Winsum) bevindt zich in een "status quo"-situatie. Er zijn in 2013 geen nieuwe samenwerkingen opgestart. De bestaande samenwerkingen – bezwaarschriftcommissie, ICT, P&O en sociale zaken – zijn voortgezet.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 8 MEI 2014 101

Andere ontwikkelingen

- In 2013 is de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen opgericht. Onze gemeente neemt daarin deel en besteedt ook (uitvoerende) taken op het terrein van vergunningverlening en handhaving in het domein van het omgevingsrecht uit.
- In 2013 is de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio gesplitst in een gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio en een gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg. Bij de nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen is de gemeentelijke brandweer ondergebracht.
- Op het terrein van de afvalinzameling en –verwerking wordt gekeken naar mogelijkheden tot optimalisering. In 2014 vindt daarover nadere besluitvorming plaats.
- In 2011 is de deelname aan het samenwerkingsverband Sociale Recherche Noord- en Oost-Groningen (SRNOG) pro forma opgezegd. De reden is de samenwerking op het terrein van sociale zaken in BMW-verband, waarbij ook de handhaving van sociale wetten wordt betrokken. Daarin zijn nog geen ontwikkelingen te melden.

Gemeentelijke vertegenwoordiging in verbonden partijen

De raad regelt bij afzonderlijk besluit de aanwijzing in de besturen van de verbonden partijen. Meestal worden er raadsleden in de algemene besturen (AB) benoemd en de leden van burgemeester en wethouders in de dagelijkse besturen (DB).

Overigens is de gemeente niet in alle besturen van de verbonden partijen vertegenwoordigd en bestaat de “verbinding” alleen uit een financiële verplichting of het hebben van een aandeel (zoals bij Essent en de Bank Nederlandse Gemeenten).

De bijlage 8.7 van de jaarstukken bevat een overzicht van de verbonden partijen, de aard van de deelname, het doel van de deelname, de financiële en eventueel andere verplichtingen en de verantwoordelijke portefeuillehouder. Betreffende de aard van de deelname, zijn de volgende categorieën onderscheiden:

- GR Gemeenschappelijke regeling (publiekrechtelijk);
- S/V Stichting of vereniging (privaatrechtelijk);
- AB Aandelenbezit in een vennootschap (NV of BV, privaatrechtelijk);
- Overig: Convenant, stuurgroep, overlegorgaan of lidmaatschap.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behoren bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

5.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en jaarstukken wordt ingegaan op de uitvoering van de belangrijkste financiële ontwikkelingen zoals verlies/winstverwachtingen, de verwerving van gronden en de relaties van het grondbeleid met de programma's.

Het grondbeleid van onze gemeente heeft een grote invloed op, en samenhang met, de realisatie van diverse programma's. Het grondbeleid dient dienstbaar te zijn aan de gemeentelijke doelstellingen, dat wil zeggen dat het grondbeleid dient te worden ingezet om doelstellingen van de diverse beleidssectoren van de gemeente mogelijk te maken. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, sport en recreatie. Daarnaast kan het gevoerde grondbeleid een grote financiële impact hebben op de gemeentelijke begroting. Het grondbeleid en de uitvoering van het grondbeleid van de gemeente is vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2011-2014. Deze nota wordt ieder jaar, te samen met de herziening van de lopende grondexploitaties, opnieuw vastgesteld. Voor een nadere onderbouwing van de in deze paragraaf vermelde uitgangspunten wordt dan ook verwezen naar de Grondnota die is vastgesteld in de vergadering van 28 mei 2013.

De gemeente hanteert een faciliterend grondbedrijf. Alle nieuwe ontwikkelingen zullen aan het college van Burgemeester en Wethouders worden voorgelegd zodat per plan een afweging kan worden gemaakt welke instrumenten worden ingezet. De keus voor een faciliterend grondbedrijf past ook prima in het licht van maatschappelijke ontwikkelingen als burgerparticipatie, collectief opdrachtgeverschap en een vraag gestuurde woningmarkt. Meer zaken aan de markt overlaten en alleen sturen op die onderwerpen die echt belangrijk zijn. Kortom het voeren van regie, is iets dat bij uitstek past binnen het faciliterend grondbedrijf.

De nieuwe koers die is uitgezet met het Woon- en Leefbaarheidsplan leidt ook tot een verschuiving in aandacht binnen het Grondbedrijf. Zo zal de vraag naar nieuwe woningbouwkwartalen verder afnemen. Dit effect wordt versterkt door de huidige crises op de woningmarkt. Tegelijkertijd zal de begeleiding van de herstructureringsopgave in zowel de huursector als in de koopsector steeds meer aandacht vragen. Met name de afstemming van de planontwikkeling tussen Wierden en Borgen en de gemeente, mede in relatie tot de noodzakelijke aanpassingen in de openbare ruimte, zal in de toekomst steeds belangrijker worden.

De gemeente heeft relatief veel gronden in haar bezit. In het verleden zijn deze verworven met het oog op de ontwikkeling van (woning)bouwlocaties. Deze toekomstige ontwikkeling zit er, gezien het Woon en Leefbaarheidsplan, voor veel locaties niet meer in. De grondpositie van onze gemeente zal dan ook in de toekomst gefaseerd afgebouwd kunnen worden. Inmiddels worden de eerste stappen hiervoor gezet.

Financieel beleid grondexploitaties

Het grondbedrijf is een integraal onderdeel van de gemeentelijke organisatie. Er worden geen aparte reserves voor het grondbedrijf aangehouden (wel voorzieningen). Winsten en verliezen van grondexploitaties worden verrekend met de algemene reserve. De systematiek van het nemen van winsten en verliezen houdt in dat deze moeten worden genomen op het moment dat deze gerealiseerd zijn dan wel bekend zijn. Een eenvoudige benadering van de winstneming is om winsten te nemen op basis van het verschil tussen de boekwaarde en nog te maken kosten voor de exploitatie. Wanneer de boekwaarde groter is dan de nog te maken kosten dan nemen we het verschil als winst.

Deloitte Accountants B.V.

Prognoses financiële resultaten

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geactualiseerde eindwaarden van alle exploitaties. De ramingen zijn gebaseerd op de berekening uit de grondnota van mei 2013 en sluiten aan bij de jaarrekening 2013. Hieruit blijkt dat een winst kan worden genomen van € 57.851. Tegelijkertijd moet de voorziening van het winkelcentrum worden verhoogd met € 177.494. Ten laste van het rekeningresultaat 2013 leidt dit tot een netto verlies van € 119.643.

Exploitatie	eindwaarde herziening 2013	eindwaarde herziening 2014	winst/verlies t.b.v. jaarrekening 2013
Tuinbouwbedrijventerrein Groene Wierde - Kruisweg	11.789,08	1.986,38	0,00
Brugweg- Ulrum	6.174,76	6.286,67	0,00
Trekweg- Ulrum	55.871,21	52.130,09	0,00
Doornbos -Zoutkamp	143.648,42	77.404,84	57.851,24
Kanaaloever Zuid- Zoutkamp	236,60	2.731,38	0,00
Bedrijvenpark De Marne- Ulrum	408.226,93	390.172,48	0,00
Winkelcentrum - Leens	-146.778,19	-324.272,23	-177.494,04
TOTAAL	479.168,81	206.439,61	-119.642,80

Risico / weerstandsvermogen

In de grondnota 2013 is ook nader ingegaan op de risicoanalyse. Voor een aantal parameters (verkoopsnelheid, rente en grondprijs) is het effect op de eindwaarde berekend indien zich hierin veranderingen voordoen. Het totale risico is daarmee berekend op € 360.000,-. In vergelijking met de contante waarde van alle grondexploitaties van € 327.956,-, is dit acceptabel te noemen. Ten opzichte van vorig jaar is het risicoprofiel met een bedrag van € 44.000,- lager geworden. In de grondnota 2014 wordt het weerstandsvermogen opnieuw geactualiseerd. Doordat het winkelcentrum Leens in een afrondende fase zit wordt verwacht dat het benodigd weerstandsvermogen verder naar beneden kan worden bijgesteld.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014 104

Nr	Omschrijving	Kosten maatregel	Dekking gemeente	Krimpfonds	ISV	Ongedekt na honorering subsidie ISV/RLK
7	Handhaven kwaliteit koopsector (Viertrapsraket)	€ 1.367.490,-		€ 567.490,-	€ 800.000,-	
34	Expertiseontwikkeling concentratie onderwijsvoorzieningen	€ 25.000,-		€ 25.000,-		
37	Regiefunctie recreatie en economie *	€ 480.000,-	€ 400.000,-	€ 80.000,-		
44	Ondersteuning eigenaren leegstaand vastgoed	€ 200.000,-			€ 200.000,-	
A 1	Vernieuwing onderwijsstructuur en geïntegreerde kindvoorziening (n.a.v. IHP)	€ 6.700.000,-	€ 3.400.000,-	€ 1.825.000,-		€ 1.475.000,-
A 5	Woon-en leefbaarheidsmonitor (Vitale dynamiek De Marne)	€ 855.000,-	€ 460.000,-	€ 395.000,-		
Totaal				€ 2.892.490,-	€ 1.000.000,-	

* Gezien een knelpunt mbt Volkshuisvesting, heeft de Stuurgroep Krimp&Leefbaarheid tijdens haar vergadering op 18 december 2013 besloten om deze middelen in te zetten voor inhuur Volkshuisvesting.

Stand van zaken uitvoering Programma Krimp en Leefbaarheid

Bij de vaststelling van het Woon-en Leefbaarheidsplan is met de raad afgesproken dat alle voorgestelde maatregelen en acties niet eerder in gang gezet zouden worden voordat de financiering rond zou zijn. Dit geldt althans voor de maatregelen die direct geld kosten. We konden al starten met maatregelen die niets kostten of waarvoor wij zelf financiering hadden.

Reeds gestarte maatregelen:

- Sloop, sloop-nieuwbouw en aanpassing sociale woningvoorraad (Maatregel 1 t/m 3). Het gaat hier om acties die gezamenlijk met –op beter gezegd onder regie van- woningbouwcorporatie Wierden en Borgen worden en zijn opgezet om sociale woningvoorraad in de pas te laten lopen met de behoeften van de toekomst. De rol en taak van de gemeente hierbij is meedenken, sturen op doelen van het Woon-en leefbaarheidsplan en daarop toetsen, faciliteren en afstemming openbare ruimte.
- Herinrichting bestemmingsplannen. Dit betreft het afbouwen van overtollige bestemmingsplan capaciteit en de herinrichting van bestemmingsplannen (Maatregelen 8, 11 en 16). Dit is nodig om grip te krijgen op de aantallen en kwaliteit van de toevoegingen in de woningvoorraad. Verder dient het mogelijk te zijn om vrijkomende bebouwing van verschillende aard (maatschappelijk vastgoed, bedrijfs- en winkelpanden, vrijkomende agrarische bebouwing etc.) voor andere –binnen de kaders toegestane- nieuwe invulling geschikt te maken.

Met de toekenning van middelen uit het Krimpfonds en het ISV kan er dus ook gestart worden met de maatregelen waarvoor financiering ontbrak.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d.

28 MEI 2014

5.8 Paragraaf Krimp

Inleiding

In 2009 zijn we begonnen met het ontwikkelen van Krimpbeleid. Dat heeft geresulteerd in de vaststelling van het Integraal Beleidskader Krimp en Leefbaarheid. De beleidskaders zijn vervolgens geconcretiseerd in maatregelen en acties in het Woon- en Leefbaarheidsplan De Marne.

Het Woon- en leefbaarheidsplan is vervolgens uitwerkt in een uitvoeringsprogramma: het Programma Krimp en Leefbaarheid. Dit programma is op 25 september 2012 door het college vastgesteld. Het doel van het programma is om enerzijds duidelijkheid te bieden hoe en wanneer maatregelen uitgevoerd gaan worden en om bij de uitvoering van de maatregelen toe te zien dat in de geest van de beleidskaders, zoals gesteld in het Integraal Beleidskader Krimp en Leefbaarheid en het Woon- en leefbaarheidsplan, wordt gehandeld. Verder dient het om ontbrekende middelen bijeen te brengen voor de realisatie van de voorgestelde maatregelen.

Programma Krimp en Leefbaarheid 2012-2020

De Marne heeft in 2011 door de ontwikkeling van de krimpnota en het Woon- en leefbaarheidsplan belangrijke stappen gezet. De gemeente loopt nu voorop als het gaat om beleidsvoering op het gebied van krimp. Door middel van het Programma Krimp en leefbaarheid 2012-2021 wordt die voorsprong behouden. In het programma zijn de beleidsuitgangspunten van de Krimpnota in de tijd uitgezet en tevens dient het programma om de ontwikkelingen te monitoren en te agenderen. Met het Programma wordt tevens beoogd de samenhang en afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen te bewerkstelligen en te bewaken; tevens wordt er binnen het Programma een monitor opgezet, zodat er zicht blijft op actuele bevolkingscijfers,

Externe financiering

Bij de tender van 1 oktober 2012 is bij de Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden (Krimpfonds) en het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) subsidie aangevraagd voor een deel van de ontbrekende middelen. De gemeente heeft bijna een jaar later, op 20 augustus 2013 van de provincie het bericht ontvangen dat er een subsidie verleend wordt van € 3.892.490. Hiervan is inmiddels een voorschot van 80% ontvangen.

In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de vorderingen van het Programma Krimp & Leefbaarheid en we stellen u op de hoogte van de bestedingen. Daarnaast is er een subsidie van k€ 1.500 toegezegd aan projecten in het kader van Ulrum 2034. Ook hierover wordt verslag gedaan in paragraaf 4.8.5. Met de toegekende middelen uit het Krimpfonds en het ISV kan er ook gestart worden met de maatregelen waarvoor financiering ontbrak en waarvoor subsidie aangevraagd is. De besteding van de toegekende middelen ziet er als volgt uit:

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

Hieronder wordt een korte schets gegeven van de ontwikkelingen binnen de verschillende projecten.

nr.	Naam	Bijzonderheden
1 t/m 3	Sloop, sloop-nieuwbouw en aanpassing sociale woningvoorraad	In 2013 contact met Wierden & Borgen op het niveau van Strategisch Voorraadbeheer. Wierden en Borgen concentreert tevens zijn plannen in Ulrum (ivm WLE- Ulrum). Geen formatie op Volkshuisvesting, dus kan geen hoge inzet van ons op gepleegd worden.
7	Handhaven kwaliteit koopsector (Viertrapsraket) i.s.m. Voorlichting levensloopbestending (ver)bouwen (maatregel 29)	Alleen en in samenwerking met regio Eemsdelta en Oost-Groningen is er gewerkt aan het voorstel 'Particuliere woningverbetering De Marne' Dit voorstel is op 18 december 2013 goedgekeurd door de Stuurgroep Krimp & leefbaarheid. In dit betreffende voorstel wordt: 1) bewustwording gegenereerd over de woningvoorraad 2) middels een stimuleringsbudget eigenaren van woningen in staat gesteld ook daadwerkelijk met hun woning aan de slag te gaan. Het voorstel is gereed en door de Stuurgroep vastgesteld, maar is om onderstaande redenen niet in 2013 geoperationaliseerd. - De Marne heeft er voor gekozen om het initiatief te verbreden. Een gemeente als De Marne is te klein om zelfstandig subsidies van dergelijke aard en omvang te beheren. Daarvoor ontbreekt simpelweg mankracht en expertise. Om die reden zijn we samen met onze collega-krimpregio's in de provincie Groningen (Eemsdelta en Oost-Groningen) een samenwerking gestart waarin we onderzoeken hoe we, zonder daarbij de zelfstandigheid te verliezen, samen een fonds kunnen opzetten en beheren. Dit vraagt echter meer tijd dan voorzien. - Binnen het project dienen nog een aantal keuzes verder aangescherpt te worden t.a.v. reikwijdte (m.a.w. welke woningen komen in aanmerking en welke niet) en diepte (welke maatregelen komen in aanmerking en wat is bijvoorbeeld de relatie met energiebesparingen) van het project. - De raad heeft op 5 november 2013 een motie ingediend mbt "Starterslening als stimulans v.h. opknappen v. bestaande Woningvoorraad". Het college heeft de motie overgenomen en aangegeven dat dit binnen het voorstel particuliere woningverbetering op te nemen. Het vergt tijd om dit ook daadwerkelijk geschikt te maken voor starters, zonder daarbij het complete plaatje (aanpak woningvoorraad in z'n algemeenheid) uit het oog te verliezen.
8, 11 en 16	Herinrichting bestemmingsplannen vrijkomende bebouwing, Afbouwen overvloedige bestemmingsplancapaciteit en Herinrichting bestemmingsplannen monumenten	In ontwikkeling binnen actualisatie bestemmingsplannen.
34	Expertiseontwikkeling concentratie onderwijsvoorzieningen	Dit is in de wacht gezet tot er meer duidelijkheid is over de te nemen stappen nav IHP voorjaar 2014.
37	Regiefunctie recreatie en economie	Stuurgroep Krimp en leefbaarheid heeft op 18 december 2013 de keuze gemaakt om dit budget te gebruiken om het hierboven bij maatregel 1 t/m 3 geformuleerde knelpunt op te lossen. Er is besloten om met deze middelen het knelpunt bij formatie Volkshuisvesting op te lossen.
9, 17 en 44	Ondersteuning en facilitering eigenaren leegstaand vastgoed	De Stuurgroep Krimp en leefbaarheid heeft op 18 december 2013 een voorstel goedgekeurd om de beschikbare middelen in te zetten als aanjaaggeld om eigenaren van leegstand vastgoed te ondersteunen bij het zoeken naar een nieuwe invulling van hun pand.
A1	Vernieuwing onderwijsstructuur en geïntegreerde kindvoorziening (n.a.v .IHP)	De middelen die voor deze investering staan gereserveerd wachten tot er meer duidelijkheid is over de te nemen stappen nav IHP in voorjaar 2014.
7	Woon- en leefbaarheidsmonitor (Vitale dynamiek De Marne)	Projectplan uitgewerkt, voorstel vastgesteld door Stuurgroep Krimp en Leefbaarheid.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 mei 2014 107

Inspelen op de eigen kracht van onze inwoners

Bij de inwoners en maatschappelijke partners in onze gemeente is het besef aanwezig dat de krimp zich zal voordoen. Per persoon en organisatie verschilt het acceptatieniveau over deze ontwikkelingen. Bij de beleidsvorming hanteert de gemeente als uitgangspunt om gebruik te maken van de energie en kennis die er bij de inwoners aanwezig is. Bij het opstellen van de krimpnota zijn in diverse sessies inwoners en maatschappelijke partners uitgenodigd om mee te ontwikkelen aan het krimpbeleid van De Marne. Ook in de toekomst willen we dat blijven doen. De ontwikkeling van beleidsvorming wordt daarom sterk gekoppeld aan de ontwikkelingen rondom burgerparticipatie.

Een goed voorbeeld daarvan zijn de ontwikkelingen rondom Ulrum 2034:

In de zomer van 2010 is vereniging Dorpsbelangen Ulrum gestart met het ontwikkelen van plannen om een antwoord te geven op de terugloop van de leefbaarheid in het dorp. Dit heeft geresulteerd in het project 'Ulrum 2034'. Centraal in de filosofie van Ulrum 2034 staat 'zelf doen!': "met eigen mensen, met eigen middelen, met eigen energie"

Het plan is niet onopmerkelijk gebleven. Op 4 juni 2013 heeft Gedeputeerde Staten besloten om, in het kader van het Programma Werk, Leefbaarheid en Energie, k€ 1.500 beschikbaar te stellen om het project Ulrum 2034 een impuls te geven (cofinanciering). Hiermee worden de inwoners van Ulrum in staat gesteld om met nét dat beetje meer, de ontwikkeling van Ulrum als 'dorp van de toekomst' mogelijk te maken. Voorwaarde voor de besteding van deze middelen is dat ze de werkwijze van Ulrum 2034 versterken. Het is de bedoeling binnen korte tijd -twee jaar- concrete resultaten te boeken met de door de provincie beschikbaar gestelde middelen. De Stuurgroep Krimp en Leefbaarheid ziet toe op de besteding van de middelen.

Ulrum 2034 heeft in 2013 een plan gemaakt voor de inzet van door de provincie toegezegde k€ 1.500. Het plan is op 13 augustus 2013 door vertegenwoordigers van DBU en Stichting Ulrum 2034 gepresenteerd aan en goedgekeurd door de Stuurgroep Krimp en Leefbaarheid. Meer informatie over de plannen op www.project2034.nl en www.Deel&Ulrum.nl

Ulrum, Gemeente en woningbouwcorporatie Wierden en Borgen trekken gezamenlijk op in de uitvoering waarbij de gemeente een faciliterende rol heeft.

Als een taak(onderdeel) als matig of slecht wordt gekwalificeerd, dan is dat vanzelfsprekend niet vrijblijvend. Er zal aan verbetering moeten worden gewerkt. Als dat onvoldoende gebeurt, is er sprake van taakverwaarlozing en kan de provincie het toezicht verscherpen en/of in de plaats treden op kosten van de gemeente. Het provinciaal bestuur heeft aangekondigd daar ook gebruik van te maken.

Rapportage per aandachtsgebied.

1. Financiën.

Voor de verantwoording in het kader van het IBT zijn 7 criteria geformuleerd. In onderstaande tabel zijn de criteria vermeld met de bijbehorende score:

		Goed	Matig	Slecht
1.	Begrotingsjaar structureel en reëel in evenwicht (sluitend)			X
2.	Laatste jaarschijf meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht		X	
3.	Weerstandsvermogen (positief / negatief)	X		
4.	Onderhoud kapitaalgoederen (vastgestelde actuele beheerplannen, geen achterstallig onderhoud)	X		
5.	Grondexploitatie (actuele exploitatieopzetten)	X		
6.	Toepassing BBV	X		
7.	Uitkomsten jaarrekeningen (drie voorgaande jaren)		X	

Bij de criteria 1 en 2 moet gekeken worden naar de ten opzichte van het peiljaar (2013) komende begroting en meerjarenraming, dus de begroting 2014 en meerjarenraming 2014-2017. Bij toepassing van de criteria 3 t/m 7 wordt gekeken naar de bestaande situatie.

Toetsingscriteria:

Toezichtregime LAAG → GOED (repressief toezicht)	Toezichtregime MIDDEL → MATIG (repressief toezicht)	Toezichtregime HOOG → SLECHT (preventief toezicht)
1. De begroting is structureel en reëel in evenwicht en 2. Uit meerjarenraming is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd en 3. Er is voor zover bekend geen sprake van bestuurlijke relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Intensiteit toezicht: laag - Begroting vergt geen goedkeuring - Regulier ambtelijk en bestuurlijk contact - Monitoren begrotingswijzigingen	1. De begroting is structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft of 2. De begroting is structureel en reëel niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld en/of 3. Er is sprake van één of meer relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden ² . Intensiteit toezicht: middel - Begroting vergt geen goedkeuring - Verdiepingvragen rondom meerjarige financiële problematiek - Intensivering ambtelijk en bestuurlijk	1. De begroting is structureel en reëel niet in evenwicht en 2. Uit meerjarenbegroting is niet aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld. 3. Ook kan sprake zijn van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden (zie voetnoot 3). Deze onderwerpen bepalen mede de intensiteit van toezicht. Intensiteit toezicht: hoog - Goedkeuring begroting / begrotingswijzigingen noodzakelijk - Besluit inrichting toezichtregime

² Zoals de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen.

5.9 Interbestuurlijk toezicht

Inleiding

De gemeente staat in diverse toezichtsverhoudingen met het Rijk en de provincie. Het bekendste voorbeeld is het financiële toezicht van de provincie op de gemeente. De Wet revitalisering generiek toezicht heeft veranderingen in de toezichtsverhoudingen gebracht. Specifiek toezicht wordt verminderd en wordt gebracht onder de algemene toezichtsinstrumenten in de Algemene wet bestuursrecht (schorsing, vernietiging) en de Gemeentewet (taakverwaarlozing).

De provincie als medeoverheid blijft een centrale rol in het toezicht houden. Op enkele onderdelen wordt de toezichtstaak uitgebreid: toezichtstaken die voorheen door de VROM-inspectie (Rijk) werden uitgeoefend, komen bij de provincie. De provincie Groningen voert bij het uitoefenen van toezicht een sober, selectief en risicogerichte aanpak. Het provinciaal bestuur (Gedeputeerde Staten) heeft als uitgangspunt dat primair binnen eigen huis toezicht en verantwoording moet plaatsvinden: de raad ziet er op toe dat het college zijn wettelijke taken goed – dat is: rechtmatig en doelmatig – uitvoert en het college volgens de wettelijke bepalingen actief en passief verantwoording aflegt aan de raad. De provincie zal dan van de informatie aan de raad gebruik maken voor de vervulling van haar toezichtstaak.

Voor zover de Wet revitalisering generiek toezicht ook betrekking heeft op de toezichtsverhouding tussen het Rijk en de gemeente, wordt daaraan nog niet actief vorm en inhoud gegeven. Het Rijk neemt daarin nog geen initiatief. Ontwikkelingen daarin wordt afgewacht.

Aandachtsgebieden

Bij de vormgeving van het nieuwe interbestuurlijke toezicht (kortweg: IBT) hebben Gedeputeerde Staten (GS) bepaalde terreinen geselecteerd waarop het toezicht zich zal toespitsen. In hun brief van 26 juni 2012 noemen zij de volgende terreinen waar de focus op wordt gericht:

1. Financiën;
2. Ruimtelijke ordening;
3. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
4. Archief;
5. Huisvesting statushouders.

Voor 2012 zijn er ten behoeve van het toezicht op en de verantwoording over de activiteiten begin 2013 per aandachtsgebied kaders ontwikkeld voor het benoemen van de mogelijke risico's en voor het beheren ervan. Bij de evaluatie daarvan is gebleken dat deze toetsingskaders bij de gemeenten enerzijds en provincie anderzijds interpretatieruimte gaven. Oftewel: op grond van dezelfde gegevens kwamen gemeenten en provincie tot verschillende oordelen. De raden zijn daarover bij brief van 15 november 2013¹ geïnformeerd. Er is opdracht gegeven om gezamenlijk als provincie en gemeenten de toetsingskaders te verbeteren en aan te scherpen, zodat de interpretatieruimte zoveel mogelijk uit de kaders wordt gebannen en keuzes te maken voor de vorm en wijze van rapporteren. Deze verbeterronde heeft geleid tot de volgende resultaten en afspraken:

- a. de toetsingskaders zijn verbeterd en aangescherpt;
- b. de rapportage over de taakuitoefening op de geselecteerde terreinen overeenkomstig de toetsingskaders wordt ingebed in de Planning & Control-cyclus door aan het jaarverslag (de jaarrekening) en de begroting een paragraaf (hoofdstuk) Interbestuurlijk toezicht (IBT) toe te voegen;
- c. vanuit de principes van soberheid en risicogerichtheid wordt de taakuitoefening gekwalificeerd als “goed”, “matig” en “slecht”, afhankelijk van de bevindingen na toetsing aan de kaders.

Deloitte.

¹ Brief van 15 november 2013, nr. 2013-50.126/46, BJC met als onderwerp: Interbestuurlijk toezicht.

	begroting) en tevens beschikbaar gesteld aan GS = goed				
	b. Ja, maar het uitvoeringsprogramma is niet voorafgaand aan het jaar waarop het betrekking heeft, aangeboden aan de raad en aan GS beschikbaar gesteld = matig				
	c. Neen, het beleid is niet uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor het komend jaar = slecht				
2.	Verslaglegging bestuursrechtelijke handhaving in het kader van de Wro over het voorafgaande jaar:				
	a. Ja, er is verslag gedaan aan de raad; het verslag is aangeboden bij het jaarverslag behorende bij de jaarrekening en aan GS beschikbaar gesteld = goed	X			
	b. Ja, maar het verslag is niet binnen een jaar na het verslagjaar aan de gemeenteraad aangeboden en aan GS beschikbaar gesteld = matig				
	c. Neen, is er over het voorafgaande jaar aan de raad geen verslag gedaan = slecht				

Intensiteit toezicht:

- Bij score "goed": laag.
 - Frequentie ambtelijk overleg: 1 à 2 keer per jaar
 - Steekproef eens per 3 à 4 jaar.
- Bij score "matig": gemiddeld.
 - Frequentie ambtelijk overleg: maatwerk
 - Als programma niet tijdig wordt uitgevoerd: bestuurlijk overleg afhankelijk van uitkomst daarvan toezichtsregime rood
- Bij score "slecht": hoog.

In het algemeen is er bij toezichtregime rood geen of onvoldoende verbetering nadat er onder toezichtregime oranje al veelvuldig ambtelijke en bestuurlijke contacten zijn geweest. Zo mogelijk en wenselijk nog bestuurlijk overleg. Indien geen of onvoldoende effect: interventie volgens de bestuurlijke interventieladder

3. *Wabo*.

De provincie hanteert bij het toezicht op de uitvoering van Wabo-taken (voor zover niet vallend binnen het aandachtsgebied "ruimtelijke ordening") de volgende matrix:

Goed: Gemeente voldoet voor wat betreft de taken vergunning-verlening, toezicht en handhaving (vth) aan de wettelijke eisen en heeft toezicht en handhaving van de risicovolle taken goed in de vingers	Matig: Gemeente voldoet voor wat betreft de vth-taken aan de wettelijke eisen, maar ook niet meer dan dat	Slecht: Gemeente voldoet voor wat betreft de vth-taken op meerdere cruciale aspecten niet aan de wettelijke eisen
---	---	---

Score na toepassing van de uitgewerkte criteria:

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

<ul style="list-style-type: none"> - Themaonderzoeken - Onderzoek programmarekening met accountantsverslag - Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie 	<ul style="list-style-type: none"> - contact - Monitoren van herstelmaatregelen / begrotingswijzigingen - Het zijn van sparringpartner - Themaonderzoeken - Onderzoek programmarekening met accountantsverslag - Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie 	<ul style="list-style-type: none"> - Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact - Verdiepingsvragen rondom financiële problematiek - Afspraken rondom termijn herstel - Monitoren van herstelmaatregelen - Het zijn van sparringpartner - Themaonderzoeken - Opvragen nota's deelonderwerpen - Facultatief: het houden van een begrotingsscan - Onderzoek programmarekening met accountantsverslag
--	---	---

2. Ruimtelijke ordening.

De score na toetsing aan de beoordelingscriteria is als volgt:

Bestemmingsplan / beheersverordening		Goed	Matig	Slecht
1.	Voor het gehele grondgebied gelden actuele, aan de regels van het Rijk en de provincie aangepaste plannen:			
	a. Ja = goed			
	b. Neen, maar er bestaan geen risico's en gevaren (veiligheid, volksgezondheid, natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie) = matig		X	
	c. Neen, en er bestaan reële risico's en gevaren (veiligheid, volksgezondheid, natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie) = slecht			
2.	De gemeente heeft een operationeel plan om de niet-actuele en niet-aangepaste plannen te herzien:			
	a. n.v.t. als bij 1 ja = goed kon worden geantwoord			
	b. Ja = matig		X	
	c. Neen = slecht			
3.	Verslag Wro-taken voorafgaand jaar aan de gemeenteraad			
	a. Ja, bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening en tevens beschikbaar voor GS = goed	X		
	b. Ja, maar niet binnen een jaar na het verslagjaar aangeboden aan de gemeenteraad en aan GS beschikbaar gesteld = matig			
	c. Neen, er is geen verslag Wro-taken gedaan = slecht			

De kwalificatie "matig" is van toepassing omdat er nog enkele bestemmingsplannen ouder zijn dan tien jaar. Medio 2014 worden de nieuwe beheersverordeningen vastgesteld.

Bestuursrechtelijke handhaving		Goed	Matig	Slecht
1.	Uitwerking beleid bestuursrechtelijke handhaving in het kader van de Wro in uitvoeringsprogramma voor het komende jaar:			
	a. Ja en het uitvoeringsprogramma is aan de raad (aangeboden bij de			

Deloitte.

X Deloitte Accountants B.V.

	aan de raad aangeboden en voor GS beschikbaar: = slecht								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Leeswijzer: per onderdeel (1. Actueel beleid, 2. Uitvoeringsprogramma en 3. Jaarverslag) wordt één score aangegeven. In dit geval dus driemaal score “goed”.

Intensiteit toezicht:

1. Bij score “goed”: laag.
 - Frequentie ambtelijk contact: 1 keer per jaar
 - Steekproef eens per 3 à 4 jaar.
2. Bij score “matig”: gemiddeld.
 - Ambtelijk contact: maatwerk
 - Interventie: ambtelijk verzoek om toelichting op vraagpunten. Als onduidelijkheid blijft, bestuurlijk overleg.
3. Bij score “slecht”: hoog.

In het algemeen is er bij toezichtregime rood geen of onvoldoende verbetering nadat er onder toezichtregime oranje al veelvuldig ambtelijke en bestuurlijke contacten zijn geweest. Zo mogelijk en wenselijk nog bestuurlijk overleg. Indien geen of onvoldoende effect: interventie volgens de bestuurlijke interventieladder (bijvoorbeeld via inschakelen van adviesbureau op kosten van de gemeente).

4. *Archief.*

In de raadsvergadering van 26 november 2013 is de herziene Archiefverordening vastgesteld. Artikel 8 van deze verordening bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders jaarlijks aan de gemeenteraad verslag doen van de uitvoering van artikel 30 van de Archiefwet, waarin de zorgplicht voor de gemeentelijke archiefbescheiden is vastgelegd. Het verslag over de archiefwerkzaamheden vormt zodoende het toezichtsinstrument voor de raad. In de vergadering van 18 februari 2014 is het verslag over 2013 ter kennis gebracht aan de raad. Dit verslag is vervolgens ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten gestuurd.

In het kader van de IBT gelden voor het aandachtsgebied archief de volgende vier cruciale thema's:

1. Een goed werkend kwaliteitssysteem voor beheer van archiefbescheiden;
2. Archiefbescheiden worden in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht;
3. Archiefbescheiden worden tijdig vernietigd of overgebracht / openbaar gemaakt;
4. Er is een duurzame en adequate beheer- en bewaaromgeving.

Voor inzicht in het functioneren van de informatiehuishouding van de gemeente zijn indicatoren ontwikkeld, de zogenaamde “Kritische Prestatie Indicatoren” (KPI's). Deze KPI's vormen de input voor de beoordeling van de situatie op de gekozen cruciale thema's. Uit de serie KPI's zijn KPI's geselecteerd die kerninformatie bevatten voor het kwaliteit van de informatiehuishouding.

Voor het eerdergenoemde jaarverslag archiefbeheer 2013 is een KPI-meting uitgevoerd. Deze meting is gebruikt bij het bepalen van de “goed-matig-slecht”-score voor wat betreft het archiefbeheer. Voor de zg. “kern-KPI's” zijn verbetermaatregelen geformuleerd.

Voor de overige KPI's die in het kader van de IBT een tekstuele uitwerking behoeven, verwijzen wij naar de bij deze paragraaf behorende bijlage “Verantwoording archiefbeheer in het kader van het Interbestuurlijk toezicht

Scores⁵.

	Thema:	Goed	Matig	Slecht
1.	Een goed werkend kwaliteitssysteem voor beheer van			

Deloitte Accountants B.V.

⁵ De KPI's in vet worden beschouwd als KPI's die kerninformatie bevatten voor het betreffende onderdeel.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

Beleid, probleem & -risicoanalyse / uitvoeringsprogramma / jaarverslag		Goed	Matig	Slecht
1	Actueel beleid en probleem- en risicoanalyse			
	a. Actueel beleid (minimaal vergunningen- en handhaving-beleid inclusief brandveiligheid, protocol bouwplantoetsing, bodembeleid) en probleem- en risicoanalyse (<4 jaar) is beschikbaar voor GS.	X		
	b. Beleid bevat doelen en prioriteiten, ambitieniveau is in lijn met capaciteit.			
	c. Beleid en probleem- en risicoanalyse besteedt aandacht aan de onderkende Wabo-risico's (asbest, verontreinigde grond, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen, constructieve veiligheid, risicovolle inrichtingen en brandveiligheid ³ en is duidelijk over wat de specifieke gemeentelijke risico's zijn. Tevens wordt in kader toezicht en handhaving aandacht besteed aan: veiligheid, gezondheid, landschap, natuur en cultuurhistorie Hieraan voldaan = goed			
	Ja, er is een beleid en/of probleem- en risicoanalyse, maar deze is niet actueel (ouder dan 4 jaar) of incompleet: = matig			
	Neen, er is geen beleid en/of probleem- en risicoanalyse = slecht			
2	Uitvoeringsprogramma			
	a. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld door b&w en beschikbaar voor GS. Het programma wordt bij de begroting aangeboden aan de raad. Het programma heeft een duidelijke relatie met risico's doelen, prioriteiten en evaluatie vorig programma. De beschikbare middelen zijn toereikend voor de uitvoering. In het programma zijn voor wat betreft de vergunningverlening in ieder gal de systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen voor risicovolle activiteiten beschreven: = goed	X ⁴		
	b. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld door b&w en beschikbaar voor GS. Het programma wordt bij de begroting aangeboden aan de raad. De beschikbare middelen zijn toereikend. Geen verdere uitwerking (zie a.): = matig			
	c. Burgemeester en wethouders hebben geen uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld. Er zijn geen middelen beschikbaar. = slecht			
3	Jaarverslag			
	a. Bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening wordt de evaluatie van het uitvoeringsprogramma en rapportage (art. 7.7 Bor) aangeboden aan de raad en is tevens beschikbaar voor GS. Het verslag bevat duidelijke conclusies over de mate van uitvoering van het programma, de bijdrage aan beleidsdoelen, de beheersing van risico's en of beleid, prioriteiten en/of het programma bijgesteld moet worden: = goed	X		
	b. Bij het jaarverslag behorend bij de jaarrekening wordt de evaluatie van het uitvoeringsprogramma en rapportage (art. 7.7 Bor) aangeboden aan de raad en is tevens beschikbaar voor GS. Verder geen conclusie (zie a.) := matig			
	c. Neen, geen evaluatie van het uitvoeringsprogramma en rapportage			

⁴ Hier past de aantekening dat het uitvoeringsprogramma voor 2012 ook doorliep in 2013. Voor 2013 is dus geen afzonderlijk programma opgesteld. De reden daarvoor was de overheveling van vth-taken naar de Omgevingsdienst.

Gemeenten met een achterstand worden uitgenodigd voor een bestuurlijk overleg waarin afspraken worden gemaakt over concrete maatregelen, die in een te stellen termijn van maximaal 6 maanden moeten leiden tot realisering van de taakstelling. Deze concrete maatregelen worden opgenomen in het Besluit tot indeplaatsstelling.

Als na deze extra termijn de taakstelling nog niet is gerealiseerd, dan is de provincie gehouden om te voorzien in de huisvesting van het resterende aantal statushouders ten laste van de gemeente.

Er is sprake van een **goede** uitvoering door gemeenten wanneer de halfjaarlijkse taakstelling wordt gerealiseerd." Er is sprake van een **matige** uitvoering door gemeenten, als de halfjaarlijkse taakstelling niet volledig wordt gerealiseerd. Er is sprake van een **slechte** uitvoering als de gemeenten na een extra termijn de taakstelling niet hebben gehaald.

Als het niet realiseren van de taakstelling is veroorzaakt doordat het COA niet voldoende kandidaten levert, dan is dat de gemeente niet aan te rekenen. De kwalificatie "goed, matig of slecht" is dan niet toe te passen.

Scores:

	Realisatie	Goed	Matig	Slecht
1.	Taakstelling huisvesting 1 ^e halfjaar 2013 (2013-1)			X
2.	Taakstelling huisvesting 2 ^e halfjaar 2013 (2013-2)		X	

De scores "slecht" en "matig" hebben te maken met de manier waarop de gehuisveste personen meetellen voor de taakstelling. Bij een achterstand treedt de provincie "in de plaats" als na 3 maanden de achterstand in een bepaalde periode niet is ingehaald (bijv. 2^e helft 2012). Gehuisveste personen tellen dan eerst mee voor de periode waarop in de plaats is getreden, en dan pas voor de huidige periode (bijv. 1^e helft 2013). Maar vervolgens ontstaat in de huidige periode weer een achterstand wanneer niet veel mensen in korte tijd zijn gehuisvest.

In totaal zijn in 2013 10 personen gehuisvest. Dat zijn 2 personen meer is dan de taakstelling 2013. Zo beschouwd is er geen sprake van een slechte score, eerder een goede.

Tot verbetering van de resultaten in de taakstelling huisvesting statushouders is de maatregel getroffen om regelmatig met de partijen die een rol hebben in de huisvesting (woningbouwvereniging Wierden & Borgen, Vluchtelingenwerk, COA) te overleggen om eventuele 'bottlenecks' te bespreken en op te lossen. In de eerste 3 maanden van 2014 heeft dat geleid tot huisvesting van 9 personen. Het gaat beter dan ooit.

	archiefbescheiden;					
	Verbetermaatregelen (v.w.b. de KPI's met kerninformatie): 2.1 De gemeente heeft m.b.t. de archiefzorg en postbehandeling c.a. een aantal procedures en protocollen opgesteld. Deze procedures en protocollen zijn niet allemaal geformaliseerd. In 2014 zal geïnventariseerd worden welke componenten die tot een kwaliteitssysteem gerekend kunnen worden. Vervolgens zal vastgesteld worden in welke vorm een kwaliteitssysteem ontwikkeld kan worden. Dit zal in samenwerking met de gemeenten Winsum en Bedum worden opgepakt.					
2.	Archiefbescheiden worden in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht;			X		
	Verbetermaatregelen (v.w.b. de KPI's met kerninformatie): 3.1 De gemeente maakt (nog) geen gebruik van een DMS / zaaksysteem waarin zaken digitaal worden afgehandeld en digitaal worden gearcheveerd. Omdat op persoonlijke- en afdelingsschijven ongetwijfeld documenten digitaal worden opgeslagen en in verscheidene applicaties data wordt opgeslagen is het hebben van een documentair structuurplan (DSP) onontbeerlijk. De gemeente beschikt niet over een DSP. De mogelijkheden en vorm waarin een DSP opgezet kan worden zal in samenwerking met de gemeenten Winsum en Bedum worden onderzocht. 3.2 De fysieke archieven van de rechtsvoorgangers van de gemeente De Marne over de periode 1811-1989 bevinden zich in goede, geordende en toegankelijke staat. De authenticiteit, samenhang van documenten en uitgevoerde beheeractiviteiten kunnen uit de fysieke zaakdossiers herleid worden. Met betrekking tot de goede, geordende en toegankelijke staat van het archief van De Marne vanaf 1990 zijn nog enige verbeteringen aan te brengen. Een planning van uit te voeren werkzaamheden wordt vervaardigd. 3.6 Te bewaren fysieke documenten worden in duurzame verpakkingsmaterialen opgeborgen en, voor zover bekend, 100 jaar mee zal gaan. Er wordt nog niet digitaal gearcheveerd.					
3.	Archiefbescheiden worden tijdig vernietigd of overgebracht / openbaar gemaakt;			X		
	Verbetermaatregelen (v.w.b. de KPI's met kerninformatie): 5.1 De gemeente selecteert en vernietigd jaarlijks de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. De procedures daarvoor (opmaken specificatie en verklaring van vernietiging zijn voor verbetering vatbaar. Vanaf 2013 wordt de correcte procedure voor vernietiging van archiefbescheiden gevolgd. 5.3 Er worden geen fysieke documenten vervangen. Omgekeerde substitutie wordt wel toegepast (bijv. e-mail met bijlagen en andere documenten die digitaal binnenkomen of worden opgemaakt). Deze van oorsprong digitale documenten worden, indien van belang, op papier uitgeprint en gearcheveerd. Er is geen zicht op of de digitale bescheiden daarna vernietigd worden. 6.1 / 8.2 De archieven van de voormalige gemeenten Leens, Eenrum, Ulrum en Kloosterburen zijn geplaatst in de openbare archiefbewaarplaats. Formeel zijn deze archieven niet overgedragen. In 2014 zal de overdracht, met inachtneming van beperkende bepalingen, geformaliseerd worden.					
4.	Er is een duurzame en adequate beheer- en bewaaromgeving.	X				
	Verbetermaatregelen: [wie-wat-wanneer of geen] De gemeente beschikt over een goedgekeurde archiefbewaarplaats. Er zijn geen andere archiefruimten aangewezen of in gebruik.					

Over het geheel genomen moet het archiefbeheer als matig worden gekwalificeerd. Zoals gezegd zijn er verbetermaatregelen geformuleerd.

5. Huisvesting statushouders.

Het rijk legt op basis van de Huisvestingswet aan gemeenten kwantitatieve taakstellingen op voor de huisvesting van statushouders. De aantallen zijn gerelateerd aan het aantal inwoners van de gemeente. Elk half jaar krijgt de gemeente een taakstelling opgelegd.

Op basis van de overzichten van het COA kan de provincie nagaan of een taakstelling is gerealiseerd. Gemeenten die de taakstelling hebben gehaald worden niet benaderd.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorende bij controleverklaring
d.d. 6 MEI 2014

6.1 Programmarekening 2013

In de onderstaande tabel worden de financiële resultaten van de programma's vermeld. Ook is de afwijking opgenomen ten opzichte van de actuele begroting.

Programma (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Programma 1 Burger en bestuur	2.762	480	-2.282	2.231	141	-2.090	2.264	141	-2.123	2.065	183	-1.882	V 241
Programma 2 Veiligheid	1.209	40	-1.168	1.158	8	-1.150	1.185	12	-1.173	1.143	30	-1.114	V 59
Programma 3 Verkeer en Vervoer	3.668	45	-3.622	4.634	15	-4.619	4.700	15	-4.685	4.034	54	-3.980	V 706
Programma 4 Economische zaken, landbouw en visserij, recreatie en toerisme	353	11	-342	360	7	-352	369	7	-361	340	4	-336	V 25
Programma 5 Jeugd	1.969	174	-1.795	1.717	110	-1.607	1.913	190	-1.723	1.771	352	-1.419	V 304
Programma 6 Sport, Kunst en Cultuur	1.358	89	-1.269	1.258	156	-1.102	1.675	263	-1.411	1.688	266	-1.422	N -11
Programma 7 Sociale zaken en Werk	7.604	6.306	-1.299	6.916	5.731	-1.185	7.177	5.927	-1.250	7.201	6.063	-1.139	V 111
Programma 8 Maatschappelijke ondersteuning en zorg	2.623	126	-2.498	2.900	94	-2.806	3.027	149	-2.877	2.737	211	-2.525	V 352
Programma 9 Milieu	3.463	3.208	-255	3.433	3.314	-119	3.438	3.314	-124	3.462	3.452	-10	V 114
Programma 10 Leefomgeving	3.408	1.607	-1.801	2.627	763	-1.864	3.713	1.112	-2.601	3.422	1.489	-1.933	V 668
Programma Algemene dekkingsmiddelen	312	16.369	16.057	399	15.876	15.477	674	15.779	15.106	429	16.151	15.722	V 616
Saldo baten en lasten	28.728	28.454	-274	27.633	26.214	-1.419	30.134	26.910	-3.224	28.292	28.254	-38	V 3.187
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves													
programma 1	0	0	0	0	0	0	0	15	15	0	15	15	V 0
programma 2	0	0	0	0	0	0	0	13	13	0	13	13	V 0
programma 3	5	0	-5	145	700	555	145	728	583	145	728	583	V 0
programma 4	0	28	28	0	28	28	0	51	51	0	51	51	V 0
programma 5	83	102	19	0	0	0	202	250	48	202	250	48	V 0
programma 6	25	83	58	0	0	0	49	263	214	49	263	214	V 0
programma 7	42	0	-42	72	0	-72	72	0	-72	72	0	-72	V 0
programma 8	322	336	14	0	0	0	0	21	21	0	21	21	V 0
programma 9	15	550	535	0	131	131	65	201	136	65	201	136	V 0
programma 10	280	482	202	505	656	151	699	1.638	939	699	1.638	939	V 0
algemene dekkingsmiddelen	1.009	1.169	160	1.181	1.807	626	2.148	3.424	1.276	2.148	3.424	1.276	V 0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.781	2.750	969	1.903	3.322	1.419	3.380	6.604	3.224	3.380	6.604	3.224	V 0
Resultaat	30.509	31.204	695	29.536	29.536	0	33.514	33.514	0	31.672	34.858	3.186	V 3.186

Het financieel resultaat

Het saldo van baten en lasten in 2013 komt uit op een tekort van k€ 38. Begroot is een tekort van k € 3.224. De mutaties in de reserves zijn conform de actuele begroting doorgevoerd waardoor een positief resultaat ontstaat van k€ 3.186.

Voor een uitgebreide analyse wordt verwezen naar jaarrekening op hoofdlijnen (hoofdstuk 3) en de diverse programma's in hoofdstuk 4 Verantwoording van de beleidsprogramma's.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

DEEL II

6 Jaarrekening 2013

6.2 Incidentele baten en lasten

Deze paragraaf geeft inzicht in de variabele posten in de jaarrekening.

Het basis uitgangspunt bij het definiëren van incidentele baten en lasten is dat deze zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Van belang hierbij is echter dat het gaat om 'eenmalige' zaken, zodat ook meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vast ligt als incidentele baten en lasten is te beschouwen, ook als de geldstroom langer is dan 3 jaar.

Structurele baten en lasten zijn die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid blijven naar hun aard structureel.

Incidentele baten-lasten	Primitieve begroting 2013		Actuele begroting 2013		Rekening 2013	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0101 Bestuursorganen						
xxxxxx Klantencontactcentrum	218.465		193.465		120.516	
0301 Wegen						
621049 N361-deelname	560.000		560.000			
0503 Vrije tijdsvoorzieningen						
662212 OGGz BMW	82.414	62.792	116.879	97.257	119.491	180.065
0601 Sport						
653018 privatisering tennisbanen	-		50.104		41.586	
653017 Deel.uitv Nationaalplan sport en bewegen	40.776		77.542		41.296	
658012 Usbaan Leens	-		50.000		90	
0801 Leefbaarheid en participatie						
662016 Vitaliteit	-		34.460		3.372	
0802 Informatie, advies, clientonderst.						
662211 Transitiekosten AWBZ	38.922		71.887	32.965	27.841	32.965
0805 Volksgezondheid						
671504 BDU Centrum jeugd gezin WMO	100.916		114.547	13.631	78.565	13.631
671601 Jeugdzorg transitiegelden	20.000		28.492	8.492	12.380	8.492
1001 Omgevingsvergunning						
682285 RUD Samenwerking	105.000		112.000		112.000	
1003 Omgevingsbeleid						
681006 Co-financiering ontwikkelingsprojecten	179.153		179.153		243.797	22.803
1004 Woonomgeving						
681052 Project Ulrum LWE	-		58.750		251.333	192.583
662012 Leefbaarheid en krimp/Burger	57.587		76.135	18.548	96.707	18.548
681048 Nord Sea Fish	10.000		10.000			
681051 Programma Krimp en Leefbaarheid			348.820		3.855	
681050 Recr. Poort Lauwersoog	51.000		51.001			
681049 Ontwikkeling Lauwersoog	150.000		344.000			
1005 Grondexploitatie						
683006 Exploitatie CBS	140.569	140.569	140.569	140.569	177.494	57.851
TOTAAL INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	1.754.802	203.361	2.617.804	311.462	1.330.323	526.938

Klantcontactcentrum

Dit betreft grotendeels tijdelijke projectmatige kosten die te maken hebben met de inrichting van het Klantcontactcentrum.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 29 MEI 2014

N361-deelname

Betreft de eenmalige bijdrage ten behoeve van de aanleg van de weg N361. Middels een voorstel tot bestemming van het resultaat wordt de nog niet betaalde bijdrage opgenomen in een bestemmingsreserve.

OGGz BMW

Dit betreft tijdelijke baten en lasten die te maken hebben met een subsidieregeling betreffende Geestelijke gezondheidszorg gemeente Groningen.

Privatisering tennisbanen

Dit zijn eenmalige subsidiekosten aan de tennisverenigingen in verband met privatisering van de tennisbanen.

Nationaal actieplan sport en bewegen (NASB)

Meerjarige tijdelijke subsidie-/stimuleringsregeling.

IJsbaan Leens

Incidentele lasten in verband met aanpassing verenigingsgebouw.

Vitaliteit

Tijdelijk budget in verband met co-financiering vitaliteitsprojecten.

Transitiekosten AWBZ

Projectmatige lasten in verband met de voorbereiding van de decentralisatie van de AWBZ.

BDU jeugd gezin

Betreft een meerjarige tijdelijke subsidieregeling.

Jeugdzorg transitiegelden

Projectmatige kosten in verband met de voorbereiding van de decentralisatie Jeugdzorg.

RUD samenwerking

Projectmatige kosten in verband met de overgang van werkzaamheden naar de Omgevingsdienst Groningen (ODG, voorheen RUD genaamd)

Co- financiering ontwikkelingsprojecten

Tijdelijk budget bestemd voor co-financiering van gebiedsontwikkelingsprojecten.

Project Ulrum t/m project Ontwikkeling Lauwersoog

Betreft de eigen bijdrage aan de grote drie projecten (PROloog, programma Krimp & Leefbaarheid en Ulrum).

Exploitatie CBS

Betreft incidentele winsten en verliezen van het grondbedrijf.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

6.3 Melding WNT (voorheen WOPT)

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Met ingang van 1 januari 2013 is de WNT van kracht. De WNT verplicht tot openbaarmaking van de bezoldiging van de zogenaamde "topfunctionarissen", ongeacht of de maximale norm wordt overschreden.

"Topfunctionarissen" zijn diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. In het geval van gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de gemeentegriffier aangemerkt als topfunctionaris.

De WNT verplicht, analoog aan de WOPT, ook tot openbaarmaking van de bezoldiging van de "overige functionarissen", indien deze de maximale norm (voor 2013: € 228.599 op jaarbasis) te boven gaat.

Gedurende het verslagjaar was er geen functionaris aanwezig die uitstijgt boven dit normbedrag.

Vermelding bezoldiging topfunctionarissen/gewezen topfunctionarissen 2013		
Functie	Griffier	
Naam	Mevrouw M. Hegeman-van Eysden	
Ingangsdatum dienstverband	2-9-2008	
Einddatum dienstverband		
Omvang dienstverband in FTE	0,78	
Brutoloon, incl. vak.toelage, eindejaarsuitk., levensloopbijdrage, IZA wg. (1)		€ 45.712,31
Belastbare vast en variabele onkostenvergoeding (2)		€ 0,00
Voorziening beloning betaalbaar op termijn (3)		€ 7.005,36
Uitkering wegens beëindiging dienstverband		
Functie	Gemeentesecretaris	
Naam	B.W. Verwey	
Ingangsdatum dienstverband	1-7-2012	
Einddatum dienstverband		
Omvang dienstverband FTE	1	
Brutoloon, incl. vak. Toelage, eindejaarsuitk. levensloopbijdrage, uitbet vak.dagen, IZA wg. (1)		€ 82.444,64
Belastbare vast en variabele onkostenvergoedingen (2)		€ 389,88
Voorziening beloning betaalbaar op termijn (3)		€ 13.830,12
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband		

7 BALANS

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden,
Behorend bij controleverklaring
d.d. 8 MEI 2014

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV), welke op een aantal uitzonderingen na, is gebaseerd op de verslaggeving voorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek, boek 2, titel 9.

Grondslagen voor waardering en resultaat

De waarderingsgrondslagen van de jaarrekening van de gemeente De Marne zijn in lijn met de BBV en de financiële verordening. Voor waardering wordt uitgegaan van de historische kostprijs tenzij anders vermeld. Activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde. Kosten en opbrengsten worden verantwoord op basis van het baten en lasten stelsel. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor de opstelling van de jaarcijfers.

Materiële vaste activa

De Materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen, voor zover van toepassing, bijzondere waardeverminderingen.

Afschrijvingen

Investeringsen worden lineair afgeschreven. Eén oude investering in de riolering vormt hierop een uitzondering. Op deze investering wordt annuïtair afgeschreven.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn conform de opgenomen lijst met afschrijvingstermijnen uit de financiële verordening.

Financiële vaste activa

De onder de Financiële vaste activa opgenomen leningen verstrekt aan derden worden gewaardeerd tegen nominale waarden. De belangen in deelnemingen tegen verkrijgingprijs of marktwaarde als deze lager is als de verkrijgingprijs.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie, zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd kunnen worden aangemerkt. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behoud bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014 123

Vorderingen

Vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, indien noodzakelijk verminderd met een voorziening voor oninbare bedragen.

Reserves

Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die zich hebben voorgedaan per balansdatum en waarvan de omvang redelijkerwijs kan worden geschat. De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale of contante waarde.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden verstaan de schulden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van één jaar of langer. De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke waarde vermindert met de aflossingen.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bepalingsgrondslagen resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Voor zover noodzakelijk zijn ten laste van de exploitatie voorzieningen getroffen voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang per balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten;
- risico's ter zake van verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen, respectievelijk schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming namelijk vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) moet wel een verplichting worden gevormd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. **MEI 2014** 124

7.2 Balans

Activa		
bedagen x 1.000 euro	31-12-2013	31-12-2012
Vaste activa		
(Im)materiële vaste activa		
immateriële vast activa	0	0
investeringen met economisch nut	21.772	22.929
investeringen in openbare ruimte met maatsch nut	9.766	9.644
subtotaal materiële vaste activa	31.538	32.573
Financiële vaste activa		
deelnemingen (aandelen)	129	129
lening aan woningbouwcorporaties	2.431	2.509
overige langlopende leningen (uitgezet)	1.639	2.137
subtotaal financiële vaste activa	4.199	4.775
Vlottende activa		
Voorraden		
niet in exploitatie genomen bouwgronden	1.378	1.435
onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	989	987
subtotaal voorraden	2.367	2.422
Uitzettingen met looptijd < 1 jaar		
vorderingen op openbare lichamen	2.128	2.268
overige vorderingen	3.077	2.577
subtotaal uitzettingen < 1 jaar	5.205	4.845
Liquide middelen		
kassaldi	5	4
bank- en girosaldi	25	1.060
subtotaal liquide middelen	30	1.064
overlopende activa		
te ontvangen voorschoten specifieke uitkeringen	0	0
totaal activa	43.339	45.679

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

 Voor identificatiedoeleinden.
 Behorend bij controleverklaring _____

d.d. 20 MEI 2014 125

Passiva		
bedagen x 1.000 euro	31-12-2013	31-12-2012
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
algemene reserve	5.461	7.900
bestemmingsreserves	782	872
nog te bestemmen resultaat	3.185	695
subtotaal eigen vermogen	9.428	9.467
Voorzieningen		
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's	4	268
subtotaal voorzieningen	4	268
Vaste schulden met looptijd > 1 jaar		
leningen van binnenlandse banken	26.374	29.126
subtotaal vaste schulden > 1 jaar	26.374	29.126
Vlottende passiva		
Vlottende schulden met looptijd < 1 jaar		
kasgeldleningen	0	2.000
bank- en girosaldi	1.388	0
overige schulden	1.903	3.020
subtotaal vlottende schulden < 1 jaar	3.291	5.020
Overlopende passiva		
nog te betalen bedragen	506	699
transistorische rente	285	331
voorschotbedragen specifieke uitkeringen	3.337	654
overige leningen	114	114
subtotaal overlopende passiva	4.242	1.798
totaal passiva	43.339	45.679
garantstellingen	24.754	18.911

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring

d.d. 2014 126

7.3 Toelichting op de activa

(Im)materiële vaste activa

In het verslagjaar waren op de balans geen immateriële vaste activa opgenomen.

Conform het BBV zijn de materiële vaste activa uitgesplitst in materiële vaste activa met economisch nut en materiële vaste activa met maatschappelijk nut. De investeringen met maatschappelijk nut worden afgeschreven in 25 jaar.

OVERZICHT GEACTIVEERDE KAPITAALUITGAVEN 2013						
Bedragen in K€	Aanschaf- waarde	Boek waarde 1-1-2013	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Afschrijving 2013	Boekwaarde 31-12-2013
(Im)materiële vaste activa						
Investeringen met maatschappelijk nut						
Investeringen in openbare ruimte	10.599	9.644	723	0	600	9.767
Investeringen met economisch nut						
Gronden en terreinen	578	571	95	335	2	329
Bedrijfsgebouwen	10.561	7.493	119	234	488	6.890
Grond- weg en waterbouwkundige werken	12.725	11.758	508	7	752	11.507
Vervoermiddelen	917	532	353	0	148	737
Machines, apparaten en installaties	2.459	2.530	175	0	433	2.272
Overige materiële vaste activa	285	45	22	0	30	37
Totaal (im)materiële activa	38.124	32.573	1.995	576	2.453	31.539

Vermeerdering heeft betrekking op investeringen, vermindering heeft betrekking op extra afschrijvingen dan wel verkopen. De vermeerdering bij de investeringen in de openbare ruimte wordt grotendeels veroorzaakt door onderhanden werk van het project PROloog. In de onderstaande tabel wordt deze boekwaarde weergegeven opgesplitst naar de verschillende deelprojecten.

Specifieke projecten (ondergebracht in "investeringen in openbare ruimte")	Boekwaarde per 1-1-2013	Investeringen 2013	Subsidies derden	Boekwaarde per 31-12- 2013
Nord Sea Fish	0	196	196	0
Proloog Recr. Poort	0	925	593	332
Proloog	0	326	155	171
Inrichtingsplan Haven Lauwersoog	0	56	0	56
Ontw. meerzijde Lauwersoog	0	45	0	45
Ontw. Nordshrimplocatie	0	29	0	29
Totaal van de specifieke projecten				633

Subtotaal	633
Investeringen in wegen en openbare verlichting	90
Vermeerdingen investeringen in openbare ruimte	723

Gronden en terreinen: Betreft in 2013 de gehele afschrijving van het voormalig Nordshrimp gebouw te Lauwersoog; de lasten verbonden aan de afschrijving zijn ingebracht in het project Recreatieve Poort en wordt daardoor subsidiabel (k€ 335).

Bedrijfsgebouwen: De bezittingen in het Lauwersmeergebied zijn afgewaardeerd met k€ 177 en het restant van de voorbereidingskosten MFA (Multi Functionele Accommodatie) is verminderd met € 57 als gevolg van het alsnog mogen toerekenen van de BTW aan het BTW-compensatiefonds (beschikking van de inspecteur dd 28 augustus 2013).

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d.

Financiële vaste activa

In de volgende tabel is het verloop van de financiële vaste activa in het verslagjaar weergegeven.

Bedragen in K€	Aanschaf-waarde	Boek waarde 1-1-2013	Vermeer-deringen	Verminder-ingen	Afschrijvingen 2013	Boek waarde 31-12-2013
Financiële vaste activa						
Deelnemingen	164	129				129
Leningen u/g woningbouwverenigingen	3.618	2.509		78		2.431
Overige leningen u/g	3.407	2.594		535		2.059
af Voorziening 2e hypotheek ivm grondverkoop		-38	38	0		0
af: Voorziening vordering op Vennootschap BV		-420				-420
Overige leningen u/g minus voorzieningen		2.136	38	535	0	1.639
Totaal financiële vaste activa	7.189	4.774	38	613	0	4.199

Overige leningen: Enexis heeft in 2013 een deel van de lening afgelost (k€ 474). De lening die in 2010 verstrekt is in verband met een grondtransactie is op basis van contract in 2013 afgelost. Hierdoor kan de voorziening "2e hypotheek ivm grondverkoop" vervallen.

De gemeente bezit aandelen in enkele vennootschappen. Deze aandelen zijn tegen nominale waarde op de balans geactiveerd. In de volgende tabel is een overzicht gegeven van de boekwaarde.

Overzicht aandelen	Saldo 01-01-2013	Toevoeging	Verkoop	Saldo 31-12-2013
Aandelen Watermaatschappij Groningen	2			2
Aandelen Essent / Enexis c.s	90			90
Aandelen Visafslag Lauwersoog BV	3			3
aandelen Exploitiemaatschappij Lauwersoog BV	5			5
aandelen BNG	24			24
overig: effecten en legaat	6			6
Totaal	129	0	0	129

Voorraden

In deze paragraaf is een overzicht gegeven van de voorraden grondexploitaties. Op de balans zijn buiten de grondexploitaties geen andere voorraden opgenomen. Voor meer informatie over de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

	Boekwaarde per 1-1-2013	Verlies- voorziening per 1-1-2013 ("toe in exploitatie")	Verlies- voorziening per 1-1-2013 ("afset in exploitatie")	Investerings 2013	Verkoop 2013	Afwaardering 2013	Winst- verlies 2013	Boekwaarde per 31-12- 2013	Verlies- voorziening (toegevoegd in 2013")	Verlies- voorziening (per 31-12- 2013)	Balans- waarde per 31-12-2013
Voorraden grondexploitaties											
In exploitatie genomen gronden											
Exploitatie 't Hooge Wehe-den Hoorn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BestP Kanaaloevers Zuid (incl Heimbog)	109	0	11	0	0	0	0	120	0	0	120
Doombos 3 Zoutkamp	-23	0	0	58	0	58	-23	0	0	0	-23
Bestemmingsplan Trekweg Urum	9	0	4	0	0	0	0	13	0	0	13
Bestemmingsplan Brugweg Urum	75	0	84	0	0	0	159	0	0	0	159
Bedrijventerrein Urum-Oost	757	0	2	38	0	0	721	0	0	0	721
Tuinbouwbedrijventerrein Kruisweg	177	0	8	0	0	0	185	0	0	0	185
Winkelconcentratie Leens	477	147	580	529	0	0	528	177	324	204	204
Subtotaal in exploitatie genomen gronden	1.581	147	689	625	0	58	1.556	177	324	1.379	
(Nog) niet in exploitatie genomen gronden											
Aankoop Grond Wehe-den Hoorn 99-75	88	0	0	0	0	0	88	0	0	0	88
Aankoop Grond Stiekema Kloosterburen	29	0	0	0	0	0	29	0	0	0	29
Hunzegeat Zoutkamp	5	0	0	0	0	0	5	0	0	0	5
Exploitatieverkenning Urum	1.216	777	0	756	0	0	460	0	21	439	
Verkoop EBZ	1.958	1.557	0	0	1.532	0	426	0	25	401	
Herziening bestemmingsplan Lauwersoog begrw. 182 (wordt in 2014 als een "normale" investering beschouwd)	25	0	0	0	0	0	25	0	0	25	
Subtotaal (nog) niet in exploitatie genomen gronden	3.321	2.334	0	0	2.288	0	1.033	0	46	987	
Totaal exploitatieopzetten	4.902	147	2.334	689	625	2.288	58	2.589	177	370	2.367

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

In exploitatie genomen gronden: op grond van berekeningen zal de exploitatie van Winkel Concentratie Leens een groter verlies opleveren. Dit verlies wordt gedekt door de vorming van een extra toevoeging aan de voorziening.

Niet in exploitatie genomen gronden: In de jaarrekening 2012 is besloten de verliesvoorziening die indertijd is gevormd voor de niet in exploitatie genomen gronden officieel in mindering te brengen op de boekwaarden van die gronden.

Kortlopende (< 1 jaar) vorderingen op derden

	Saldo 01-01-2013	Saldo 31-12-2013
Uitzettingen < 1 jaar		
vorderingen op openbare lichamen	2.268	2.128
Overige vorderingen	3.006	3.554
af: voorziening dubieuze debiteuren	-265	-266
af: voorziening debiteuren sociale zaken	-216	-211
vooruit betaalde bedragen	52	0
totaal overige vorderingen minus voorzieningen	2.577	3.077
Totaal	4.845	5.205

Liquide middelen

In de volgende tabel zijn het kassaldo en de creditstanden van de bank en giro weergegeven.

	Saldo 01-01-2013	Saldo 31-12-2013
Liquide middelen		
Kas	4	5
Bank	1.060	25
Totaal liquide middelen	1.064	30

7.4 Toelichting op de passiva

Reserves (eigen vermogen)

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen van de reserves in het verslagjaar.

Voor de toelichting van de reserves verwijzen wij naar de bijlage toelichting reserves en voorzieningen.

Omschrijving	Saldo 01-01-2013	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2013
Algemene reserve	7.900	2.123	4.562	5.461
resultaat	695	3.185	695	3.185
Totaal	8.595	5.308	5.257	8.646
Bestemmingsreserves				
Trace Mensingeweer ZTKP	0	140	0	140
Gebiedsontwikkeling Lauwersoog	0	444	425	19
Reserve afwaardering IHP	0	202	27	175
Tennisbaan Kloosterburen	0	14	0	14
Tennisbanen Ulrum	0	35	0	35
Afvalstoffenheffing	154	43	0	197
Klimaatbeleid	85	0	5	80
Herstructurering woonplan	282	0	197	85
Peuterspeelzaalwerk	83	0	0	83
Wet Inburgering	38	0	0	38
Frictiekosten	280	205	259	226
Frictie schoolgebouwen i.v.m. uitstel MFA	201	0	201	0
Participatie en reïntegratie	42	72	0	114
Krimp en Leefbaarheid		80	100	-20
GRP nieuw vanaf 2006	-294	22	132	-404
Totaal bestemmingsreserves	871	1.257	1.346	782
Totaal reserves	9.466	6.565	6.603	9.428

Bestemmingsreserve Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

De bestemmingsreserve GRP is negatief. Een bestemmingsreserve mag niet negatief zijn. Als gevolg daarvan wordt de negatieve bestemmingsreserve GRP onderdeel van de algemene reserve. De algemene reserve wordt daardoor met € 404 verlaagd.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

Rekeningresultaat

	2012	2013
Resultaat voor bestemming	695	3.185
Resultaat voor bestemming	695	3.185

Voor een toelichting op hoofdlijnen verwijzen we naar de inleiding.

Voorzieningen

In de volgende tabel is de ontwikkeling van de voorzieningen in het verslagjaar weergegeven.

Voorzieningen	Saldo 01-01-2013	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2013
Onderwijsafrekening	91	0	87	4
Voorziening stranden Lauwersoog	177	0	177	0
Totaal voorzieningen	268	0	264	4

De verliesvoorziening stranden Lauwersoog is in 2013 ingezet. Zie ook bij materiële activa.

Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de bijlage reserves en voorzieningen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van meer dan één jaar.

Langlopende leningen	Saldo 01-01-2013	aangetrokken leningen	aflossing	Saldo 31-12-2013
Leningen o/g banken	29.126	0	2.752	26.374
Totaal langlopende leningen	29.126	0	2.752	26.374

De rentelast bij de schulden bedraagt in 2013 k€ 1.254. Er zijn geen nieuwe leningen afgesloten.

Voor een toelichting op de leningen verwijzen we naar de paragraaf financiering.

Vlottende schulden met een rentetypische looptijd van minder dan één jaar.

Vlottende schulden met looptijd < 1 jaar	Saldo 01-01-2013	Saldo 31-12-2013
Kasgeldlening	2.000	0
Bank en giro saldi	0	1.388
Nog te betalen bedragen		
Crediteuren	2.607	1.369
af te dragen BTW	68	137
af te dragen loonheffing en te bet salarissen	301	306
af te dragen loonheffing soc. Zaken en te betalen uitkeringen	44	90
subtotaal crediteuren	3.020	1.902
Totaal vlottende schulden met looptijd < 1 jaar	5.020	3.290

Overlopende passiva

In de volgende tabel is de ontwikkeling van de overlopende passiva in het verslagjaar weergegeven.

Overlopende passiva	Saldo 01-01-2013	Saldo 31-12-2013
Nog te betalen bedragen	699	507
Transitorische rente	331	285
Voorschot bedragen specifieke uitkering	654	3.337
Overige lening	114	114
Totaal overlopende passiva	1.798	4.243

Nog te betalen bedragen - Verplichtingen die betrekking hebben op 2013 en waarvan de leverancier in de loop van 2014 een nota stuurt, worden verantwoord onder "nog te betalen bedragen".

Transistorische rente – Hier wordt verantwoord de rente die in 2014 wordt betaald maar die nog betrekking heeft op 2013. De te betalen aflossingen worden verantwoord in het jaar van betaling.
Voorschotbedragen specifieke uitkeringen - De voorschot bedragen specifieke uitkeringen zijn op de overlopende passiva opgenomen omdat dit gelden zijn die zijn ontvangen (bijvoorbeeld subsidies) en die besteed dienen te worden voor een specifiek doel. De sterke stijging ten opzichte van het vorige jaar wordt, zoals blijkt uit de onderstaande tabel, veroorzaakt doordat voor het programma Krimp & Leefbaarheid een subsidie is ontvangen ter grootte van circa 3 miljoen. Het niet verbruikte deel is opgenomen bij deze post.

Geormerkte voorschotbedragen	Saldo 1-1-2013	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2013
Onderwijsachterstandenbeleid	15	0	0	14
WI-gelden	15	0	15	0
Inburgering	36	0	36	0
Geormerkt: BDU CJG	122	0	14	108
Geormerkt: Participatiefonds	110	1	110	1
Geormerkt: Inburgering Nieuwkomers	37	0	37	0
Regionaal Kompas	29	0	29	0
Leefbaarheid	36	0	24	12
Project dorpsgericht werken	0	0	0	0
Krimp	48	3.071	0	3.119
Regionale Uitvoering Dienst	18	0	0	18
Jeugdzorg Transitiegeld	8	0	8	0
VVE gelden	1	0	1	0
OGGZ- BMW	34	0	34	0
Slim wonen plan	0	18	0	18
VZ Proloog	0	0	0	0
AWBZ Transitiekosten	33	0	33	0
Geormerkt NSF	112	0	65	47
Totaal geormerkte voorschotbedragen	654	3.090	406	3.337

Overige leningen – Hier wordt het gespaarde verlofschuld aan drie ambtenarenverantwoord. De verlofschuld wordt vereffend in de jaren 2015-2020.

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Er is sprake van een vorm van operational lease van kopieerapparatuur; deze wordt in het contract als “huur” omschreven. De jaarlijkse huurprijs bedraagt k€ 25. De overeenkomst is in breed BMW verband (BMW en DEAL-gemeenten) afgesloten en loopt tot 2017.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorende bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

Borg- en garantstellingen

Garanties aan toegelaten instellingen

De gemeente heeft in het verleden enkele garanties verstrekt aan toegelaten instellingen. Het betreft garanties die oorspronkelijk onder het Waarborgfonds Sociale Woningbouw vallen en waarbij de gemeente garant staat voor het bovengenoemde fonds.

Garantstelling i.v.m. lening Waterbedrijf Groningen

De provincie Groningengstaat staat 100% garant voor een geldlening van het Waterbedrijf Groningen. Gemeentelijke aandeelhouders staan op hun beurt voor 90% garant voor de provincie Groningen.

Garantstellingen	Financier	Stand 31-12-2012	Stand 31-12-2013
Stichting Woonzorg Nederland (WSW nr 4201 opgave 08-05-2014) Bejaardencentra Ulrum en Kloosterburen	Diversen	564	528
Woningstichting Wierden en Borgen (WSW nr 13847 opgave ontvangen 08-05-2014)	Diversen	18.175	24.054
Waterbedrijf Groningen	nvt	172	172
Totaal garantstellingen		18.911	24.754

7.5 Controleverklaring

Volgt na verzending door de accountant.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

8 Bijlagen

8.1 Overzicht personeelslasten en personeelssterkte

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013	rekening 2013
Personeel in dienst		
Totaal salarissen/sociale lasten	4.310	4.107
Overige personeelskosten (oa. overwerk, cafetariamodel, representatie, reis- en verblijfskosten)	157	137
Totaal personeel in dienst	4.467	4.244
Te realiseren bezuinigingstaakstelling SOZA	-50	0
Totaal personeel in dienst, incl. bezuinigingstaakstelling	4.417	4.244
Personeel van derden		
Inhuur personeel (kneelpunten, ziekte, BMW en brandweer)	829	646
Totaal personeel van derden	829	646
Opbrengsten voor uitgeleend personeel	226	151
FPU-gemeenten	120	47
uitkering voormalig personeel	90	152
Uitkeringen (voormalig personeel en FPU)	210	199
Totaal personele budgetten gemeentelijke organisatie	5.682	5.240
Personeelslasten raad/college		
salarissen raad	85	81
salarissen college	285	281
reis, verblijf- en verplaatsingskosten college	8	13
Salarissen / sociale lasten raad / college	378	375
Pensioen/wachtgeld bestuurders		
Pensioen/wachtgeld vm bestuurders	96	65
Verzekering appaplan/ arbeidsongeschiktheid bestuurders	82	86
Totaal pensioen/wachtgeld bestuurders	178	151
Totaal raad / college	556	526
TOTAAL	6.238	5.766

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 Mei 2014

8.2 Toelichting reserves

Reserve	Doel	Saldo ultimo 2013	Toelichting
Algemene reserve			
a. Weerstands vermogen	Het deel van de algemene reserve dat beschikbaar moet blijven om het benodigde weerstands-vermogen op peil te houden.	4.079	
b. Vrij besteedbaar	Het opvangen van schommelingen in resultaten en verwachte begrotingsnadelen(incl. nog te bestemmen resultaat).	4.566	
	Totaal Algemene Reserve	8.645	

Bestemmingsreserve	Doel	Saldo ultimo 2013	Toelichting
GRP (vanaf 2006)	Het jaarlijkse resultaat van het GRP (waaronder rioolheffing) wordt hierin gestort.	-403	Van 2023 is het gecumuleerde resultaat van GRP 0. Verdere toelichting staat vermeld in de paragraaf Lokale heffingen.
Afvalstoffenheffing	Het opvangen van prijsschommelingen (demping, verlaging) in het tarief van de afvalstoffenheffing. Overschotten worden gestort in de reserve en verrekend in toekomstige tarieven.	197	Zie GRP
Klimaatbeleid	De reserve is ingesteld voor de uitvoering van het klimaatbeleid 2004-2008.	80	Elk jaar wordt € 5000 onttrokken in verband uitvoering van nieuwe initiatieven.
Herstructurering woonplan	De middelen werden gebruikt voor het opwaarderen van de openbare ruimte in herstructurerings-gebieden.	85	De reserve is gevormd door een opslag op elke verkochte m2 bouwgrond in een grondexploitatie. Bij de vaststelling van de grondnota in 2011 is deze koppeling losgelaten. Het restant van de reserve wordt betrokken bij de krimp- en leefbaarheidsvraagstukken.
Wet Inburgering	De reserveregeling Wet Inburgering dateert van voor 2008.	38	Bij het besluit tot vaststelling van de jaarrekening wordt voorgesteld deze reserve te laten vrijvallen per 01-01-2014.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 10 MEI 2014

Bestemmingsreserve (vervolg>>>)	Doel	Saldo ultimo 2013	Toelichting
Tennisbaan Kloosterburen	Privatisering tennisbaan	14	Alvorens overdracht plaats vindt zijn middelen gereserveerd ten behoeve van renovatie.
Tennisbaan Ulrum	Privatisering tennisbaan	35	Alvorens overdracht plaats vindt zijn middelen gereserveerd ten behoeve van renovatie.
Bestemming Algemeen		0	Is opgegaan in de BR afwaardering IHP en opgeheven per 31-12-2013.
Krimp en leefbaarheid	Er zijn middelen nodig voor co-financiering om diverse projecten uit te kunnen voeren.	-20	Op begrotingsbasis is k€ 100 euro onttrokken en k€ 80 gestort. In 2015 vindt een begrote storting plaats van k€ 40.
Participatie en reïntegratie	Reserve ivm. toekomstige financiële ontwikkelingen Ability	114	Er heeft een storting plaats gevonden ter grootte van k€ 72
Afwaardering IHP	Bestemde reserve in verband met eventuele afwaardering onderwijsgebouwen.	174	
Friciekosten	Doel is hieruit incidentele kosten te betalen voor de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie (kerntaken, regiegemeente) en realiseren van bezuinigingen..	226	Bij het Herstelplan 2010 is deze reserve gevormd.
Peuterspeelzaalwerk	Reserve bestemd voor de verplaatsing van de peuterspeelzaal te Zoutkamp.	83	Storting komt voort uit de verkoopopbrengst van de bibliotheekpanden.
Trace Mensingeweer-Zoutkamp	Verkeersveiliger maken van Tracé Mensingeweer-Zoutkamp	140	
Gebiedsontwikkeling L'oog	Reserve bestemd voor de algemene projectkosten van PROloog	19	
	Totaal van de bestemmingsreserves	782	

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

8.3 Toelichting voorzieningen

Omschrijving	Saldo 01-01-2013	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2013	gerubriceerd als
V.02.7008 VZ Winkelconcentratie	146.778	177.494		324.272	voorraden
V.02.7206 VZ Afwaardering gronden Ulrum	777.327		-755.208	22.119	voorraden
V.02.7207 VZ Afwaardering grond ZK buit	1.556.086		-1.532.230	23.856	voorraden
V.02.7400 VZ Vordering Enexis	419.640			419.640	finan. Activa
V.02.7500 VZ Econ Activiteiten Grondexp	38.335		-38.335		voorraden
V.02.8005 VZ SoZa debiteuren t/m 2007	216.267			216.267	debiteuren
V.02.8013 VZ Voorgen. afschr./afwaarder	177.525		-177.525		materiele activa
V.02.9003 VZ Dubieuze debiteuren	87.107	40.114	-6.050	121.171	debiteuren
V.02.9004 VZ Dubieuze belastingdebiteur	139.081	93		139.174	debiteuren
V.03.0002 VZ Onderwijsafrekening t/m 20	90.925		-87.241	3.684	voorziening
Totaal voorzieningen	3.649.071	217.701	-2.596.589	1.270.183	

Voorziening Winkelconcentratie

Betreft voorziening in verband met afwaardering van voorraad gronden en exploitaties.

Inhoudelijke toelichting wordt vermeld bij de balans.

Voorziening Afwaardering gronden Ulrum

Voorziening in verband met de afwaardering gronden niet in exploitaties.

Inhoudelijke toelichting wordt vermeld bij de balans.

Voorziening Afwaardering grond Zoutkamp buitendijks

Voorziening in verband met de afwaardering gronden niet in exploitaties.

Inhoudelijke toelichting wordt vermeld bij de balans.

Voorziening Vordering Enexis

Voorziening ten behoeve van een afwaardering van de vordering op Enexis.

Deze is gevormd bij de privatisering.

Voorziening economische activiteiten grondexploitatie

Voorziening behorende bij een hypotheekverstrekking, zie toelichting in de balans.

De hypotheek is afgelost, dus de voorziening is vrij gevallen per 31-12-2013.

Voorziening Soza debiteuren

Dit betreft een voorziening ten behoeve van de SOZA debiteuren.

Voorziening Voorgenomen afschrijving/afwaardering

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van de afwaardering van de stranden te Lauwersoog.

Bij de balans is dit toegelicht.

Voorziening dubieuze debiteuren

Betreft de voorziening ten behoeve van de dubieuze debiteuren.

Voorziening dubieuze belasting debiteuren

Betreft de voorziening ten behoeve van de dubieuze belasting debiteuren.

Voorziening Onderwijsafrekening

Deze voorziening kan vrij vallen in 2014.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014 140

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

8.4 Overzicht van investeringen

Investeringsnummer	Omschrijving	Restant-krediet per 31-12-2012	Status	Toegekend in 2013	Gere-a-liseerd in 2013	Restant krediet per 31-12-2013	Status	Krediet dat overgaat naar 2014
Openbare orde en veiligheid								
I.01.0020	Brandweer Soft- en hardware tankautospui	15.000	in bewerking	0	0	15.000	vervallen	0
I.01.0025	Dienstkleding 5	2.632	in bewerking	0	1.588	1.044	vervallen	0
I.01.0027	Rev. Ademlucht Apparatuur	5.520	in bewerking	0	0	5.520	vervallen	0
I.01.0028	Reis- en Materieelwag en	11.647	afsluiting in 2013	0	6.380	5.267	vervallen	0
Verkeer, vervoer en waterstaat								
I.02.0006	Brug Oude Leensteril	3.420	in bewerking	0	0	3.420	in bewerking	3.420
I.02.0009	Ontshuring klaarkampweg	50.000	in bewerking	0	0	50.000	in bewerking	50.000
I.02.0022	Wehestertil	100.000	uitvoering in 2013	0	0	100.000	in bewerking	100.000
I.02.0033	De Wierde Leens	265.250	in bewerking	0	0	265.250	opnieuw in bewerking na 2018	265.250
I.02.0046	Wegenonderhoud 23-06-2009	74.750	in bewerking	0	71.751	2.999	in bewerking	2.999
I.02.0052	Openb.verlichtingplan 2010-2019	19.738	in bewerking	0	16.203	3.535	in bewerking	3.535
Jeugd								
I.04.0030	Aanbouw Peuterspeelz. 't Hoogholte	0	nieuw	305.500	0	305.500	in bewerking	305.500
Sport, kunst en cultuur								
I.05.0100	Hekwerk bebording	0	nieuw	18.000	22.828	-4.828	gereed	0
I.05.0200	Tennisbanen Ulrum grond	0	nieuw	35.000	35.000	0	gereed	0
I.05.0201	Tennisbanen Eenrum grond	0	nieuw	30.000	30.000	0	gereed	0
I.05.0202	Tennisbaan Kloosterburen grond	0	nieuw	30.000	30.000	0	gereed	0
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening								
I.06.0002	Bouw Jeugdsoos Eenrum	160.998	herbestemming	-55.000	5.799	100.199	in bewerking	100.199
I.06.0003	Renovatie jeugdsoos Kloosterburen	0	nieuw	20.000	0	20.000	in bewerking	20.000
I.06.0040	Renovatie jeugdsoos Ulrum	0	nieuw	35.000	356	34.644	in bewerking	34.644
Milieu								
G.3*	Gemeentelijk rioleringsplan alle investeringen	1.071.502	in bewerking	256.100	564.108	763.494	in bewerking	763.494
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting								
I.08.0010	Herziening bestemmingsplan L' oog	17.561	in bewerking	0	0	17.561	in bewerking	17.561
Algemeen bestuur								
I.08.0022	Water en Douchesystemen Sporthal/Gym.lok	0	nieuw	115.000	30.421	84.579	in bewerking	84.579
I.10.0009	KCC ict investeringen	0	nieuw	133.330	0	133.330	nieuw	133.330
I.10.0011	Modernisering GBA	0	nieuw	50.000	0	50.000	nieuw	50.000
I.10.1013	Vervanging UNIX server	62.420	in bewerking	0	0	62.420	in bewerking	62.420
I.10.1021	Aanschaf tijdregistratie (Time Tell)	2.000	in bewerking	0	0	2.000	in bewerking	2.000
I.10.1023	Lias rapportgenerator	40.000	in bewerking	0	40.276	-276	in bewerking	-276
I.10.1024	Geluidinstallatie raadzaal	-4.376	in bewerking	2.500	14.371	-16.247	gereed	-16.247
I.10.1025	Functiewaarderingsysteem	11.954	in bewerking	0	6.595	5.359	in bewerking	5.359
I.10.8014	Tractie Watertank	18.000	in bewerking	0	0	18.000	vervanging in 2015	18.000
I.10.8020	Tractie Open wagen VW 87VZBJ	106.000	voorstel maart 2013	0	0	106.000	nw auto in 2014	106.000
I.10.8021	Tractie Open wagen Kadernota 2007	53.315	voorstel maart 2013	0	0	53.315	voorstel maart 2013	53.315
I.10.8050	Containers afzetsysteem	108.315	voorstel maart 2013	0	5.151	103.164	nw aanschaf in 2014	103.164
I.10.8052	Rior rioned	12.000	vervanging in 2014	0	0	12.000	vervanging 2015	12.000
I.10.8053	Diverse investeringen	18.000	vervanging in 2013	0	0	18.000	vervanging 2015	18.000
I.10.8054	Diverse investeringen klein materiaal	17.000	vervanging in 2013	0	0	17.000	vervanging 2015	17.000
I.10.8055	Fiat Doblo(combi-bestel)	0	nieuw	18.200	18.889	-689	in bewerking	-689
I.10.8056	Fiat Scudo (dubbele bus)	0	nieuw	31.400	31.929	-529	in bewerking	-529
I.10.8057	VW Transporter (enkele cabine)	0	nieuw	33.970	32.631	1.339	in bewerking	1.339
I.10.8058	Pick-Up 4x4	0	nieuw	50.000	42.478	7.522	in bewerking	7.522
I.10.8059	Man Vrachtauto + opbouw	0	nieuw	193.000	178.779	14.221	in bewerking	14.221
I.10.8060	E-Renault ZOE	0	nieuw	20.500	18.299	2.201	in bewerking	2.201
I.10.8061	Zonnepanelen tbv E-Renault	0	nieuw	27.360	20.666	6.694	in bewerking	6.694
I.10.8062	Laadpaal tbv E-Renault	0	nieuw	4.000	2.500	1.500	in bewerking	1.500
I.10.8063	Aanschaf E-fiets	0	nieuw	2.000	1.678	322	in bewerking	322
P.0014.01	Aanbieding Rendo	221.550	Niet opgenomen	0	0	221.550	in bewerking	221.550
P.0015*	Alle BMW ict hard-software investeringen	-122.475	Niet opgenomen	279.329	127.020	29.834	in bewerking	29.834
Specifieke Projecten								
P.0020*	Nord Sea Fish	1.194.565	in bewerking	-48.829	195.885	949.851	in bewerking	949.851
P.0021*	Proboog Recreatieve Poort	-147.166	in bewerking	4.594.273	925.361	3.521.746	in bewerking	3.521.746
P.0025*	Proboog Algemeen	0	nieuw	344.000	325.559	18.441	in bewerking	18.441
P.0027*	Inrichtingsplan Haven Lauwersoog	0	nieuw	0	56.069	-56.069	in bewerking	-56.069
P.0028*	Ontwikkeling Meerzijde Lauwersoog	0	nieuw	0	45.046	-45.046	in bewerking	-45.046
P.0029*	Norshrimplocatie	0	nieuw	0	29.026	-29.026	in bewerking	-29.026
P.0030*	Programma Krimp en Leefbaarheid	0	nieuw	4.241.310	46.875	4.194.435	in bewerking	4.194.435
P.0035*	Project Ulrum (LWE)	0	nieuw	1.700.283	192.582	1.507.701	in bewerking	1.507.701
Totaal		3.389.120		12.466.226	3.172.099	12.683.247		12.661.244

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

*30 en *35 Programma Krimp- en leefbaarheid en project Ulrum zijn meerjarige exploitatie projecten.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014 142

8.5 Overzicht begrotingsoverschrijdingen

In het kader van de oordeelsvorming met betrekking tot de rechtmatigheid staat het begrip “begrotingscriterium” centraal. Hiermee wordt bedoeld dat uitgaven binnen de door uw raad beschikbare programmabudgetten dienen te blijven. Overschrijding is in strijd met het budgetrecht van uw raad.

Overschrijdingen dienen goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen. Door vaststelling van de jaarrekening door uw raad worden deze overschrijdingen alsnog geautoriseerd.

Bij de programma's hebben wij de afwijkingen al toegelicht.

Uit de onderstaande tabel blijkt bij welke programma's lasten hoger zijn uitgekomen dan in de begroting geraamd.

Exploitatielasten per programma (x € 1000)	Actuele begroting 2013	Rekening 2013	overschrijding	soort NIVRA overschrijding (1)
	lasten	lasten		
Programma 1 Burger en bestuur	2.264	2.065	nvt	-
Programma 2 Veiligheid	1.185	1.143	nvt	-
Programma 3 Verkeer en Vervoer	4.700	4.034	nvt	-
Programma 4 Economische zaken, landbouw en visserij, recreatie en to	369	340	nvt	-
Programma 5 Jeugd	1.913	1.771	nvt	-
Programma 6 Sport, Kunst en Cultuur	1.675	1.688	-13	a
Programma 7 Sociale zaken en Werk	7.177	7.201	-24	a
Programma 8 Maatschappelijke ondersteuning en zorg	3.027	2.737	nvt	-
Programma 9 Milieu	3.438	3.462	-24	a
Programma 10 Leefomgeving	3.713	3.422	nvt	-
Programma Algemene dekkingsmiddelen	674	429	nvt	-

NB 1 >

- Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.*
- Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld vanwege een open einde (subsidie)regeling.*
- Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die na het verantwoordingsjaar als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belangdienst of toezichthouder blijkt. Het gaat hier in de praktijk veelal om interpretatieverschillen bij de uitleg van de wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen.*
- Kostenoverschrijdingen op investeringen, waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvingslasten en financieringslasten in navolgende jaren, zijn alleen in het jaar van ontstaan als onrechtmatig aan te merken*

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorende bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

8.6 Kerngegevens

sociale structuur	ultimo 2012	ultimo 2013
aantal inwoners totaal	10.333	10.208
aantal inwoners van 0 t/m 3 jaar	392	266
aantal inwoners van 4 t/m 19 jaar	1.861	1931
aantal inwoners van 20 t/m 64 jaar	5.973	5835
aantal inwoners van 65 t/m 74 jaar	1.241	1306
aantal inwoners 75 en ouder	866	870
aantal personen met bijstandsuitkering	202	200
aantal personen met een uitkering	1550	1549
aantal huishoudens met een laag inkomen	1.740	1720
aantal tewerkgestelden in sociale werkplaatsen	78	95
aantal eenouderhuishoudens	276	269
aantal minderheden	85	60
functionele structuur		
aantal bedrijfsvestigingen	760	780
aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	504	459
aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs	386	389
aantal leerlingen voortgezet onderwijs	168	182
fysieke structuur		
aantal bebouwde kernen (volgens de alg.uitk.)	16	16
aantal kernen met minstens 500 adressen	4	4
aantal woonruimten	4.784	4784
aantal woonruimten in bijzondere woongebouwen	363	363
aantal recreatiewoningen	403	403
oppervlakte gemeente totaal	24.033 ha	24.033 ha
oppervlakte land	16.869 ha	16.869 ha
oppervlakte binnenwater	1.492 ha	1.492 ha
oppervlakte buitenwater	5.672 ha	5.672 ha

8.7 Overzicht verbonden partijen

GR = Gemeenschappelijke regeling (publiekrechtelijk);

AB = Aandelenbezit in een vennootschap (NV of BV, privaatrechtelijk);

	Naam verbonden partij/ deelnemers	Aard deelname	Doel deelname
1	Waterbedrijf Groningen	AB	Drinkwatervoorziening
2	Enexis Holding NV	AB	Distribueren en transporteren van energie exploiteren transportnetten energie, uitvoeren Elektriciteitswet 1988 en Gaswet
3	Vordering op Enexis BV	AB	Middelen beschikbaar stellen aan netwerkbeheerder met als gevolg verkrijgen rente
4	CBL Vennootschap BV	AB	Vertegenwoordiging aandeelhouders in fonds dat voorziening aanhoudt ter dekking van eventuele schadeclaims (gegevens 2009)
5	Essent Milieu Holding NV m.i.v. 28-01-2010 Attero Holding NV	AB	Deelnemen in vennootschappen op het gebied van afvalverwijdering en -verwerking
6	Claim Staat Vennootschap BV	AB	Borgen rechten verkopende aandeelhouders bij mogelijke schadevergoeding door de Staat indien (deel van) splitsingswetgeving onverbindend is
7	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	AB	Borgen publieke belangen elektriciteitsproductie omdat NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland niet aan RWE verkocht mocht worden
8	Verkoop Vennootschap BV	AB	Overname garanties van verkopende aandeelhouders aan RWE en apart houden middelen ter verzekering betaling schadeclaims (gegevens 2009)
9	Exploitatiemaatschappij Haven Lauwersoog BV (De Marne, Dongeradeel)	AB	Exploitatie haven Lauwersoog
10	Bank Nederlandse Gemeenten NV	AB	Bankrelatie
11	Afvalbeheer Noord-Groningen <u>Uithuizen</u> (De Marne, Eemsum, Loppersum & Winsum)	GR	Afvalstoffenverwerking
12	Afvalinzameling De Marne Groningen	GR	Inzameling huishoudelijke afvalstoffen
13	Gemeenschappelijke regeling aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van IBA's (De Marne, waterschap Noorderzijlvest)	GR	Aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van in de gemeente De Marne aangelegde systemen van Individuele Behandeling van Afvalwater
14	GR Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen	GR	Organisatie en coördinatie brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en ongevallen; rampenbestrijding & crisisbeheersing; bescherming en bevordering volksgezondheid; melding, alarmering & coördinatie ambulancezorg en brandweer

	Naam verbonden partij/ deelnemers	Aard deelname	Doel deelname
15	Ability (<i>Bedum, De Marne, Eemsum, Winsum</i>), Pb 18, 9980 AA Uithuizen	GR	Bevorderen of uitvoeren van activiteiten tot creëren, bevorderen of instandhouden van werkgelegenheid van personen die afstand hebben tot de arbeidsmarkt: uitvoering WSW, evt. andere regelingen inzake gesubsidieerde arbeid, eigen bedrijfsactiviteiten.
16	Gemeenschappelijk orgaan Openbaar Primair Onderwijs <u>Uithuizen</u> (<i>Winsum, Eemsum, De Marne</i>)	GR	Bundeling toezichhoudende taken als bedoeld in art. 48 Wet op het Primair Onderwijs i.v.m. regionale stichting openbaar onderwijs
17	Bestuursacademie Noord-Nederland Garantievoorziening (<i>overheidslichamen prov. Groningen, Drenthe & Friesland</i>) p/a BAN PD, Pb.803, 9400 AV Assen	GR	Vangnetvoorziening voor financiële aanspraken (wachtgeld, fpu, pensioen, IZA) na privatisering van bestuursacademie
18	Samenwerking sociale zaken De Marne <u>Winsum</u>	GR (<i>Licht</i>), <i>geen jaarrekening</i>	Uitvoering Wwb, Ioaw, Ioaz, Bbz
19	Vereniging van Waddenzeegemeenten, p/a Pb. 2000, 9930 PA Delfzijl	lidmaatschap	Horizontale coördinatie tussen 13 Waddengemeenten
20	Samenwerking sociale recherche (Stadskanaal, Veendam, Vlagtwedde, Delfzijl, Appingedam, ISGD Oldambt, Bellingwedde, De Marne, Menterwolde, Pekela en Winsum)	samenwerkings-overeenkomst	Opsporing misbruik sociale voorzieningen waarvan de uitvoering aan gemeenten is opgedragen
21	St. Libau welstands- en monumentenzorg (Groninger gemeenten excl. gem. Groningen)	stichting	welstandsadvisering bouwplannen e.d en advisering monumentenvergunningen

8.8 Garantstellingen

Er is in feite sprake van drie soorten van garantstellingen:

1. Verstrekte leningen door de gemeente aan de Woningstichting Wierden en Borgen.
Deze leningen zijn geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).
2. Leningen aangegaan door de Woningstichting Wierden en Borgen en Woonzorg Nederland bij bankinstellingen onder garantie van het WSW.
3. Overige garantstellingen (Waterleidingbedrijf).

De garantiestructuur van de corporatiesector zorgt ervoor dat corporaties gemakkelijker leningen kunnen afsluiten en dat zij gunstige voorwaarden krijgen, zoals een lage rente. De garantie heeft de vorm van 'borging' van leningen door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De borging geeft de financier extra garanties: het WSW heeft de financieringsaanvraag beoordeeld en er is sprake van garantstelling door andere corporaties en achtervang door gemeenten en Rijk.

Hieraan zijn risico's voor de gemeente verbonden. De belangrijkste is dat de gemeente het risico loopt dat in geval van financiële problemen van het WSW een beroep zal worden gedaan op deze gemeentelijke 'achtervang'. Dit is het geval als het risicovermogen van het WSW onder het garantieniveau daalt. De 'achtervangers' worden dan aangesproken door het WSW om renteloze leningen te verstrekken.

Overzicht door WSW geborgde leningen (bedragen x € 1.000)				
Lening nr WSW	Hoofsom	Schuld- restant per 31-12-2013	Aflosvorm	Naam financier
Woningstichting Wierden en Borgen (wsw)				
2930	4.538	2.652	annuïteit	BNG
26516	1.049	827	annuïteit	NWB
26517	842	663	annuïteit	NWB
26518	426	300	annuïteit	NWB
26519	662	468	annuïteit	NWB
26533	282	224	annuïteit	Gemeente De Marne/BNG
26538	408	301	annuïteit	Gemeente De Marne/ING
26539	1.890	1.399	annuïteit	Gemeente De Marne/ING
26546	685	506	annuïteit	Gemeente De Marne/ING
32078	471	129	annuïteit	SVN
34482	1.490	1.085	annuïteit	BNG
37227	2.500	2.500	fix	ABN-Amro
42741	8.000	8.000	fix	Rabobank Nederland
45301	5.000	5.000	fix	Aegon Levensver NV
<i>subtotaal</i>	<i>28.243</i>	<i>24.054</i>		
Woonzorg Nederland (wsw)				
35216	798	528	annuïteit	NWB
Waterbedrijf Groningen (overige)				
	nb	172	annuïteit	NWB
Totaal	29.041	24.754		

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 18 mei 2014 147

8.9 SISA-bijlage

Zie bijgevoegde PDF file. In de definitieve gedrukte versie wordt deze bijlage ingevoegd.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 14 MEI 2014

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ordningswet	Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa							
I N D I C A T O R E N										
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (Sisa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)		Toelichting afwijking	
						Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 01	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 06		
			1 2007-0670	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		Deze beschikking maakt onderdeel uit van een groter project. De looptijd hiervan beslaat meerdere jaren en omvat verschillende subsidiebeschikkingen. Om wel een integraal beeld te kunnen geven van het verloop van dit project en de financiële verantwoording hiervan middels een accountantsverklaring, is ervoor gekozen om dit project als een geheel af te ronden. In overleg met de Provincie Groningen wordt er daarom een separate eindrapportage opgesteld incl. accountantsverklaring die het gehele project en alle subsidiebeschikkingen overziet. Voor deze Sisa-bijlage betekent het dat er nu geen inhoudelijke en financiële verantwoording voor deze beschikking wordt afgegeven	
			2 2008-04635	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
				Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)		Deze beschikking maakt onderdeel uit van een groter project. De looptijd hiervan beslaat meerdere jaren en omvat verschillende subsidiebeschikkingen. Om wel een integraal beeld te kunnen geven van het verloop van dit project en de financiële verantwoording hiervan middels een accountantsverklaring, is ervoor gekozen om dit project als een geheel af te ronden. In overleg met de Provincie Groningen wordt er daarom een separate eindrapportage opgesteld incl. accountantsverklaring die het gehele project en alle subsidiebeschikkingen overziet. Voor deze Sisa-bijlage betekent het dat er nu geen inhoudelijke en financiële verantwoording voor deze beschikking wordt afgegeven
					Afspraak	Realisatie	Toelichting afwijking			
				Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project	Alleen in te vullen na afloop project			
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 11		
	1 2007-0670	Nee	0	0	0					
	2 2008-04635	Nee	0	0	0					
OCW	D9	Onderwijsachterstanden eind 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)				
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04				
			€ 16.115	€ 0	€ 0	€ 0				
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen			
						Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05			
			1 2009-12948	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
	2 2013-07243	€ 4.704	€ 0	€ 0	€ 0					

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 25 MEI 2014

Departement	Nummer	Specifieke uitsluiting Juridische grondslag Omvang	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa				
I N D I C A T O R E N							
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/10
			1 2009-12948	€ 0	€ 0	Deze beschikking maakt onderdeel uit van een groter project. De looptijd hiervan beslaat meerdere jaren en omvat verschillende subsidiebeschikkingen. Om wel een integraal beeld te kunnen geven van het verloop van dit project en de financiële verantwoording hiervan middels een accountantsverklaring, is ervoor gekozen om dit project als een geheel af te ronden. In overleg met de Provincie Groningen wordt er daarom een aparte eindrapportage opgesteld incl. accountantsverklaring die het gehele project en alle subsidiebeschikkingen overziet. Voor deze Sisa-bijlage betekent het dat er nu geen inhoudelijke en financiële verantwoording voor deze beschikking wordt afgegeven.	Nee
			2 2013-07243	€ 4.704	€ 4.704		Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar Lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze		
			Aard controle R Indicatornummer: G1/01	Aard controle R Indicatornummer: G1/02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1/03		
			4 00	0 00	Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar Lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente (code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1). Inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren. Inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren. Inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren. Inclusief deel openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A/01	Aard controle R Indicatornummer: G1A/02	Aard controle R Indicatornummer: G1A/03	Aard controle R Indicatornummer: G1A/04	Aard controle R Indicatornummer: G1A/05
			1 1663 (De Marne)	84,50	4,21	76,42	2,94
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar Lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2/01	Aard controle R Indicatornummer: G2/02	Aard controle R Indicatornummer: G2/03	Aard controle R Indicatornummer: G2/04	Aard controle R Indicatornummer: G2/05
			€ 2.909.398	€ 87.346	€ 104.841	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.	
			Aard controle R Indicatornummer: G2/07	Aard controle R Indicatornummer: G2/08	Aard controle R Indicatornummer: G2/09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2/10	
			€ 43.026	€ 0	€ 0	Ja	

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

Departement	Nummer	Specifieke uitharing juridische grondslag Ontvanger	SISa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sis							
I N D I C A T O R E N										
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverzekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverzekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob		
			Aard controle R Indicatornummer: G3/01	Aard controle R Indicatornummer: G3/02	Aard controle R Indicatornummer: G3/03	Aard controle R Indicatornummer: G3/04	Aard controle R Indicatornummer: G3/05	Aard controle R Indicatornummer: G3/06		
			€ 34.787	€ 81.210	€ 8.841	€ 26.051	€ 4.980	€ 0		
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.					
			Aard controle R Indicatornummer: G3/07	Aard controle R Indicatornummer: G3/08	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3/09					
			€ 0	€ 0	Ja					
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen							
			Lei op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering							
			Lei op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/02							
			Aard controle D1 Indicatornummer: G5/01							
			81							
			Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw	Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsen zijn gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk	
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G5/02	Aard controle R Indicatornummer: G5/03	Aard controle R Indicatornummer: G5/04	Aard controle R Indicatornummer: G5/05	Aard controle R Indicatornummer: G5/06	Aard controle R Indicatornummer: G5/07		
			Ja	€ 545.032	€ 12.133	€ 2.486	€ 0	€ 0		

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d.

28 MEI 2014

